

Maria Magdalena Garcia Fabra

**TURISME I CINEMATOGRAFIA: IMPACTE DE LA SAGA HARRY
POTTER EN EL TURISME DEL REGNE UNIT**

TREBALL DE FI DE GRAU

dirigit per la Sr. Joaquim Queralt Basterra

Grau de Turisme

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

**Vila-seca
2018**

“We do not need magic to change the world, we carry all the power we need inside ourselves already: we have the power to imagine better.”

J.K. Rowling

TÍTOL: Turisme i Cinematografia: Impacte de la saga Harry Potter en el turisme del Regne Unit

PARAULES CLAU: turisme, turisme cinematogràfic, cinema i turisme, *films comissions*, turisme Regne Unit, Harry Potter, Warner Bros, rutes turístiques, saga cinematogràfica, escenaris rodatge, oficines de turisme, *VisitBritain*, impacte turístic augment turistes, increment econòmic.

RESUM: El turisme cinematogràfic és tota activitat turística associada amb les ubicacions geogràfiques que tenen relació amb el món del cine ja sigui, per escenaris de gravació o per la vida d'algun artista. L'augment d'aquest turisme en els últims anys és gràcies a pel·lícules com la del Senyor dels Anells o series com Jocs de Trons han servit de gran estímul per donar a conèixer aquesta tipologia de turisme. La saga cinematogràfica de Harry Potter també ha aportat el seu gra de sorra i el Regne Unit n'és la gran beneficiada. La saga ha estat rodada íntegrament a aquest país, tant en escenaris reals com en estudis de gravació, fet que ha convertit aquest conjunt de pel·lícules en un producte turístic pel mateix.

ABSTRACT: *Movie induced tourism is all tourism activity associated with locations that are related to the world of cinema, either by recording film locations or by the life of an artist. The increase in this type of tourism in recent years thanks to films like the Lord of the Rings or series such as Throne Games have served as a great stimulus to publicize this type of tourism. The Harry Potter film saga has also make their contribution and the United Kingdom is the great beneficiary. The saga has been filmed entirely in this country, both the real films locations and recording studios, which has made this set of films into a tourist product for the UK.*

Index

1. Objectius i metodologia	1
2. Descripció del turisme cinematogràfic	2
2.1 Definició i Origen	2
2.2 Evolució durant el segle XXI.....	4
2.3 Diferents tipologies	5
2.4 Motivacions.....	6
2.5 El turisme cinematogràfic com a estratègia promocional.....	7
2.6 Zones amb més augment de turistes	9
3. Harry Potter en el cinema.....	18
4. Mapa geogràfic del món de Harry Potter	20
5. Anàlisis dels escenaris de gravació.....	21
5.1. Escòcia	22
5.1.1. Edimburg.....	22
5.1.2. Highlands	25
5.1.3. Strathclyde	27
5.2. Ciutat de Londres	28
5.2.1. Districte de Camden.....	29
5.2.2. Districte de Westminster	32
5.2.3. Districtes de Southwark, Lambeth i Tower Hamlets	¡Error! Marcador no definido.
5.2.4. Districte de City	34
5.2.5. Districte de Kingston upon Thames.....	35
5.2.6. Districte de Harrow.....	¡Error! Marcador no definido.
5.3. Gales	36
5.4. Sudest Anglaterra	37
5.4.1. Oxfordshire	37
5.4.2. Surrey	¡Error! Marcador no definido.
5.4.3. Buckinghamshir.....	¡Error! Marcador no definido.
5.4.4. East Sussex	¡Error! Marcador no definido.
5.4.5. Berkshire	¡Error! Marcador no definido.
5.5. Sudoest Anglaterra	44
5.5.1. Wiltshire	44

5.5.2.	Gloucestershire	46
5.6.	Yorkshire & The Humber	47
5.7.	Nordest Anglaterra.....	48
5.7.1.	Comtat de Durham.....	48
5.7.2.	Comtat de Nortumberland	48
5.8.	Est Anglaterra.....	50
5.8.1.	Hertfordshire	50
5.8.2.	Suffolk.....	50
5.9.	Midlands de l'est.....	51
5.10.	Irlanda.....	51
6.	Warner Bros. Studio Tour London – The Making of Harry Potter.....	52
7.	Itineraris turístics	54
8.	Conclusions	71
9.	Bibliografia	74
9.1.	General.....	74
9.2.	Específica.....	75

1. Objectius i metodologia

L'objectiu del treball és realitzar una anàlisi sobre com la indústria del cinema pot impactar en el turisme d'una zona; explicar l'origen de la terminologia de turisme cinematogràfic, la seva evolució i les motivacions que mouen a les persones a realitzar-lo. El turisme cinematogràfic com a estratègia, explicant breument quines pel·lícules o series han tingut més impacte al llarg de la història, però centrat la nostra investigació en el món generat per la saga cinematogràfica de Harry Potter. Es vol demostrar que gràcies a l'impacte d'aquesta saga en el nombre de visitants als escenaris de rodatge ha augmentat i que, actualment, aquest univers màgic és un actiu turístic molt important per al Regne Unit.

Hem concretat els nostres objectius concrets en les següents àrees d'estudi:

- Explicar pel·lícula per pel·lícula quins són els llocs reals on es van gravar.
- Realitzar mapes on es proposa una ruta turística per cada pel·lícula.
- Estudiar l'impacte turístic en les zones de gravació.

Es recolliran informacions procedents d'articles més genèrics que ens permetran comprendre la història i recorregut del turisme cinematogràfic. També utilitzarem articles especialitzats en el món de Harry Potter que ens aportaran dades sobre l'impacte d'aquesta saga de pel·lícules. Finalment, demanarem informació a les diferents oficines de turisme de les zones afectades per tal de poder comprendre, de primera mà, els efectes reals del turisme a les regions. El treball també conté diverses fotografies i mapes de suport.

2. Descripció del turisme cinematogràfic

2.1 Definició i Origen

Podríem definir el turisme cinematogràfic com el conjunt d'activitats d'oci relacionades amb les ubicacions geogràfiques, tant dels llocs on s'han rodat pel·lícules, endinsar-se dintre d'aquestes, com les relacionades amb la vida dels actors protagonistes.

No podríem explicar la causa d'aquesta tipologia de turisme sense explicar l'origen tant del turisme com del cinema.

El turisme i el cinema són dos termes que van relacionats al llarg de la història per la seva relació en la cultura i l'oci. Podem dir que aquesta tipologia de viatges, tal com es coneix avui en dia, sorgeix amb l'aparició dels primers viatges organitzats per part de l'empresari Thomas Cook a finals del segle XIX i amb l'aparició l'any 1841 de l'empresa Thomas Cook & Son. Paral·lelament, anys més tard, concretament el 1895 els germans Louis i August Lumière projecten la primera pel·lícula *La*

Figura 1. Fotograma pel·lícula dels germans Lumière "La sortie des ouvriers des usines Lumière à Lyon Monplaisir". Font: internet

sortie des ouvriers des usines Lumière à Lyon Monplaisir. La fusió d'aquests dos grans corrents es converteix en la gran il·lusió de les masses modernes durant tot el segle XX (Lipovetsky, 2009: 43). Es popularitza perquè crea fantasia i somnis transportant a un públic que cerca uns mons paral·lels on realment voldria estar (Martin Lara, 2013).

Figura 2. Fotograma pel·lícula "Roman Holiday" a plaça d'Espanya, Roma. Font: internet

Una de les pel·lícules més emblemàtiques, pionera d'aquesta tipologia de turisme, és la pel·lícula de director William Wyler, protagonitzada per l'Audrey Hepburn i Gregory Peck, *Roman Holiday* (1953). Aquesta filmació va suposar un augment del turisme nord-americà a la Ciutat Eterna.

Però no va ser fins als anys 80 del segle passat que diverses organitzacions europees van impulsar el cinema com a forma d'atraure més gent i donar a conèixer diferents cultures. Es van crear les *film comissions*, oficines públiques dedicades a la promoció i captació de rodatges (Rey-Reguillo, 2007). Els seus efectes seran explicats més endavant.

L'any 1992 Riley i Van Doren van crear l'expressió *Movie induced tourism*, que significa el turisme induït pel cinema que intenta comptabilitzar quin és l'augment de turistes en les zones on s'hi ha gravat. Aquests mateixos autors, l'any 1998, van realitzar un estudi sobre dotze localitzacions americanes, basades en deu pel·lícules de gran èxit on es va poder comprovar que, en els llocs més icònics, l'afluència de turistes a aquestes zones va augmentar d'un 40 a un 50% els quatre anys posteriors a l'estrena. Però no serà fins al començament del nou segle que es comencen a crear plans estratègics per tal de potenciar i explotar el turisme cinematogràfic.

Les pel·lícules que es van utilitzar per realitzar aquest estudi foren: *Gettysburg* (1993), *Dance with Wolves* (1990), *Thelma & Louise* (1991), *Close Encounter of*

the Third Kind (1978), *Field of Dreams* (1989), *Steel Magnolias* (1989), *JFK* (1992), *Last of the Mohicans* (1992), *The Fugitive* (1993), *Little Women* (1994).

2.2 Evolució durant el segle XXI

Durant els primers anys del segle XXI, es va rodar una trilogia que va marcar un abans i un després en el turisme cinematogràfic, és el cas del *The Lord of the Rings* a Nova Zelanda. El gran èxit de les tres pel·lícules basades en les novel·les de JRR Tolkien: *The Fellowship of the Ring* (2001), *The Two Towers* (2002) i *The Return of the King* (2003), amb una recaptació mundial de \$2.917.506.956 i 17 premis Óscars, van convertir a Nova Zelanda en el lloc de rodatge de les tres pel·lícules i en una atracció turística de gran projecció amb les més de 150 localitzacions que es van utilitzar (*New Zealand Tourism Guide*).

L'any 2003, es publica el llibre de l'escriptor Dan Brown, *The da Vinci Code*, amb més de 50 milions d'exemplars venuts i l'estrena de la posterior pel·lícula. També les seves localitzacions principals van atreure un gran nombre de turistes. Per exemple el Museu del Louvre de París

Figura 3. Fotograma pel·lícula "The da Vinci Code" a l'exterior del museu del Louvre, París. Font: internet

durant l'any 2005 va registrar una xifra rècord de públic fins aquell moment amb 7,5 milions de visitants respecte als 6,7 de l'any anterior. També la capella de Rosslyn a Escòcia on el 2005 tenien més de 100.000 visitants mentre l'any anterior les xifres eren només 68.000, els dos anys anteriors van ser de 38.000 i si ens endarrerim al 1995, no arribaven als 10.000. (Osácar Marzal, 2009)

La saga de novel·les de l'escriptora J.K Rowling dedicades a les aventures de *Harry Potter* van donar com a fruit un total de vuit pel·lícules adaptades dels set llibres que aquesta novel·lista va escriure sobre aquest famós mag.

No va ser fins a l'any 2001, arran de l'estrena de la primera pel·lícula: *Harry Potter i la pedra filosofal*, que es va originar un fenomen tant literari com cinematogràfic. *Harry Potter* va ajudar a estimular a descobrir llocs pocs coneguts del Regne Unit i, després d'haver-se estrenat les dues primeres pel·lícules, en la majoria de les seves localitzacions van duplicar la seva aflluència de turistes, com és el cas del castell d'Alnwick (al comtat de Northumberland). (Osácar Marzal, 2009)

Volem, finalment, esmentar que existeixen altres pel·lícules o series que també han tingut un fort impacte sobre el turisme cinematogràfic com pot ser la saga de pel·lícules dedicades a James Bond, *Braveheart*, *Nothing Hill*, *The Hobbit*, *Game of Thrones*, etc.

2.3 Diferents tipologies

El turisme cinematogràfic no és només anar a visitar el lloc on s'han rodat pel·lícules o series, podem trobar diferents tipologies que es poden dividir en (García, 2012):

- Viatjar a les localitzacions més emblemàtiques: un paisatge natural, un hotel, un restaurant, un poble o un decorat d'estudis cinematogràfics. Aquesta és la tipologia més coneguda que es realitza.
Ex: *El Senyor dels Anells* a Nova Zelanda
- Viatjar als llocs on, segons la pel·lícula o la sèrie, s'han esdevingut l'esdeveniment narrats.
Ex: Viatjar a Escòcia a conèixer els llocs més emblemàtics del famós heroi William Wallace
- Viatjar als estudis cinematogràfics més importants del món.
Ex: "the Big Six": Warner Bros. Pictures, Paramount Pictures, Walt Disney, Columbia Pictures, Universal Studios, 20th Century fox.

- Viatjar a les ciutats on ha viscut, en algun moment de la seva vida, algun actor o director conegut.
Ex: Tour a Los Ángeles per les cases dels famosos
- Viatjar a parcs temàtics que tenen, de forma indirecta, alguna relació amb el món del cinema.
Ex: Disneylandia, Universal City Studios, Warner Bros
- Viatjar als festivals de cinema més prestigiosos del món.
Ex: Cannes, Berlín, Venècia o San Sebastian
- Viatjar per veure les cerimònies de premis més reconegudes per la indústria cinematogràfica.
Ex: Entrega dels Òscars, els BAFTA o els Globus d'Or

2.4 Motivacions

Les motivacions per viatjar i escollir una destinació són molt diverses. Dintre del turisme cinematogràfic també existeixen diferenciacions. Concretament hi ha quatre diferents raons (identificació, experimentació, interès cultural i investigació. (López Fernandez, 2009)

- Identificació: podrien dir que és la més comú de les quatre. El turista es vol sentir identificat amb el personatge o actor preferit i per això viatja a la destinació on ha succeït la pel·lícula o on ha viscut aquest actor. És el turisme dels “fans”.
- Experimentació: el turista viatja per sensacions, vol anar als mateixos llocs que es presenten a la pel·lícula per experimentar les mateixes emocions i sensacions que el protagonista de la pel·lícula
- Interès Cultural: el turista ha vist una pel·lícula que li ha agradat molt i això el motiva a interessar-se per la cultura i la història de la zona, independentment dels llocs de rodatge.
- Investigació: el turista estudia i analitza al detall cada lloc de rodatge i vol descobrir de forma precisa i concreta cada escena, cada error i cada diferència entre el que ha vist a les pel·lícules i la vida real. (Martin Lara, 2013)

2.5 El turisme cinematogràfic com a estratègia promocional

En el turisme cinematogràfic existeixen diverses estratègies de promoció. Aquestes ja existeixen des de fa anys per part dels touroperadors i institucions del govern però, amb l'aparició de noves tecnologies i la modernització de la indústria, s'han anat actualitzant i adaptant als canvis de les societats.

Cal dir també, que en els anys noranta del segle passat no era habitual que s'efectuessin gaires actes de promoció, aquests és realitzaven de manera esporàdica i sense cap plantejament estratègic per part de l'organització turística. En canvi, avui en dia, molts governs estan creant noves campanyes o estan realitzant accions de promoció per tal d'atreure rodatges, sobretot de gran pressupost, als seus paratges naturals i augmentar el flux de turistes a llocs menys desconeguts pel turista, inclús atorguen subsidis als productors i directors. Això també permet crear nous productes turístics relacionats amb aquests escenaris. (Cha, 2013)

Diversos estudis cinematogràfics afirmen que la producció d'un rodatge en un lloc pot comportar que, fins a un 30% del cost total de la producció, es quedi en el mateix territori. (Jewell & McKinnon, 2010)

Segons un informe de Travelsat Competitive Index de TCI Research realitzat l'any 2012, les destinacions que més inverteixen en el turisme cinematogràfic, obtenen més beneficis que les destinacions que realitzen un màrqueting més convencional. L'informe explica que durant l'any 2012 uns 40 milions de turistes internacionals van escollir on anar de viatges en funció de les pel·lícules o series que havien vist.

Algunes de les estratègies que s'expliquen en l'informe són les següents:

- Promocionar la pel·lícula a través de les estrenes, entrevistes, butlletins, articles, llocs web, publicitat tradicional, rodes de premsa o xarxes socials.
- Subsidis als productors de les pel·lícules mitjançant inversions directes, reducció d'impostos, ajuda en les infraestructures i la producció.
- Captació de rodatges, promoció d'una localització per atreure l'atenció.
- Creació de les *film comissions*.
- Formació de rutes turístiques cinematogràfiques.
- Suport a les produccions a través de les oficines de turisme.

Com ja s'ha esmentat anteriorment, la creació de les *films comissions* és una de les accions més importants que s'han de realitzar per promocionar una destinació. Són organismes públics, d'àmbit estatal, regional o local, que s'encarreguen d'atraure rodatges a la seva àrea geogràfica, podem dir que són factors claus en la dinamització de territori. Actualment, existeixen més de 300 films comissions que estan repartides a més de 40 països de tot el món. (Osácar Marzal, 2009)

Els objectius d'aquestes organitzacions són els següents:

- Atraure als productors, de pel·lícules, series o comercials per tal de rodar en escenaris de la zona.
- Donar suport a les produccions per tal de que aquestes puguin treballar sense cap mena d'inconvenient.

2.6 Zones amb més augment de turistes

Per entendre quines són les zones amb més turisme cinematogràfic primer s'ha de veure quines són les pel·lícules, franquícies cinematogràfiques o series que més recaptació han tingut al llarg de la història. En la següent taula és poden veure les més exitoses:

Saga cinematogràfica	Recaptació a nivell mundial
Univers cinematogràfic de Marvel	13.474.062.206 \$
Star Wars	8.718.960.717 \$
Harry Potter & Animals Fantàstics	8.537.950.229 \$
Saga de la Terra Mitjana i el Hobbit	5.885.989.804 \$
The Fast and The Furious	5.134.895.344 \$

Figura 4. Taula franquícia cinematogràfiques més exitoses en recaptació, en milions de dòlars. Font: Elaboració pròpia

Es pot observar com les franquícies amb més recaptació a nivell mundial la majoria coincideixen amb les zones on hi ha hagut més impacte turístics.

Star Wars és una de les franquícies més important a escala mundial, des de l'estrena de la primera pel·lícula l'any 1977 fins a l'actualitat. Un dels escenaris més importants és el de Tunísia on es pot visitar el planeta on va viure un dels personatges principals, Luke Skywalker's, el planeta Tataouine. La casa del protagonista actualment és un hotel (Jeffery, 2004).

Figura 5. Fotografia de la pel·lícula "Star Wars: Episode I - The Phantom Menace" al poblat de Tataouine, Tunísia. Font: internet

La Saga de la Terra Mitjana i el Hobbit, com ja s'ha esmentat anteriorment, va ser el principal impulsor del turisme cinematogràfic. Gregg Anderson, administrador del departament de Mercats Internacionals del Turisme a Nova Zelanda afirma que, després de la projecció del Senyor dels Anells aquest país ha tingut un augment del 50% d'arribades internacionals. Així mateix, el 6% de turistes havien triat Nova Zelanda arran de visualitzar les pel·lícules del Senyor dels Anells. (Pinchefsky, 2012).

En alguns pobles on es van rodar algunes escenes van passar a no tenir quasi turisme a rebre uns 50.000 turistes a l'any. També la saga de pel·lícules del Hobbit, inaugurada anys després, va donar encara més impuls al turisme neozelandès i l'any 2013, el turisme va augmentar en un 10% respecte a l'any anterior, El 8,5% dels turistes van escollir visitar el país motivats per la trilogia del Hobbit. Finalment, el 13,2% va participar en alguna experiència relacionada amb les pel·lícules com les visites al Hobbiton. (Marketing destination New Zealand through films and the Hobbit trilogy).

Figura 6. Imatge promocional Hobbiton, Nova Zelanda. Font: internet

Harry Potter i Animals Fantàstics ha tingut un gran impacte pel que fa a nombre de visitants al Regne Unit. L'augment de turistes a les localitzacions s'ha incrementat de forma extraordinària després de l'estrena de la primera pel·lícula amb una pujada en molts casos del 50% en nombre de visitants (Hudson & Ritchie, 2006).

La ciutat d'Oxford i, especialment a la biblioteca de Bodleian i al menjador de la universitat, l'augment ha estat del 60%. També al castell de Alnwick. on el mag va realitzar la seva primera classe de vol, va passar del 53.000 visitant l'any 2000 als 300.000 l'any 2003 (Brooks, 2003). Actualment l'Oficina de turisme del Regne Unit, VisitBritain, calcula que 1 de cada 6 turistes visiten, almenys, una localització de les pel·lícules i també calcula que la promoció que es fa de les pel·lícules augmentarà les visites al Regne Unit i elevarà el valor de l'economia en £74 bilions.

Figura 7. Exterior del Castell d'Alnwick, Anglaterra. Font: internet

Figura 8. Menjador de la Universitat d'Oxford, Anglaterra. Font: internet

Tot i que les franquícies mostrades anteriorment són les que tenen més recaptació, també n'existeixen altres molt exitoses que han tingut una important repercussió en el turisme de la zona. En la següent taula es mostra quines són:

Saga cinematogràfica	Ubicació	Núm. de visites
James Bond: 007	Glencoe, Escòcia	41,7% d'augment l'any 2014
Món de la Jane Austen	Lyme Park, Anglaterra Saltram House, Anglaterra	150% d'augment de visitants l'any 2005 39% d'augment de visitants l'any 1995
Univers Dan Brown	Capella de Rosslyn, Escòcia Basílica Cisterna, Istambul	72% d'augment de visitants l'any 2005 5% d'augment de visitant l'any 2014
Misión Impossible	Parc Nacional, Sidney, Austràlia	200% d'augment l'any 2000
Saga Crepusculo	Forks, Washington, EEUU	augment del 1.000% en els allotjament de la zona

Figura 9. Impacte d'altres franquícies cinematogràfiques en augment del nombre de visitants (Hudson S. i Ritchie, J.R.B., 2006)

Altres pel·lícules que també han tingut un fort impacte del turisme són les següents:

Pel·lícula	Ubicació	Núm. de visites
<i>Braveheart</i>	Monument a Wallace, Escòcia	augment del 300% de visites després d'un any
<i>Captain Corelli's Mandolin</i>	Cefalonia, Grècia	augment del 50% en visites
<i>Field of Dreams</i>	Iowa, EE.UU	35.000 visites l'any 1991 amb augment anuals
<i>Four Weddings and a Funeral</i>	Hotel Crown, Amersham, Anglaterra	reservat per 3 anys
<i>Notting Hill</i>	Kenwood House, Regne Unit	10% d'augment en un mes
<i>Out of Africa</i>	turisme a Kenia	1985, 250.000 visitants 1986, 700.000 visitants 2008, 2 milions de visitants
<i>The Beach</i>	Tailàndia	22% d'augment de visites l'any 2000
<i>Troya</i>	Canakkale, Turquia	73% d'augment de visites

Figura 10. Impacte d'altres pel·lícules en l'augment del nombre de visitants (Hudson S. i Ritchie, J.R.B., 2006)

Si parlem del món televisiu la sèrie que actualment està més de moda i està arrasant dins del turisme cinematogràfic és la sèrie creada per l'escriptor George R.R. Martin: *Game of Thrones*.

La sèrie ha utilitzat diverses destinacions per reproduir el paisatge de Ponent. Una de les destinacions més destacades és Croàcia amb les ciutats de Dubrovnik, Sibenik o Split que han vist augmentada la seva afluència de turistes. A Dubrovnik les reserves han augmentat un 409% des de la inauguració de la primera temporada. L'any 2015, Split va rebre 390.619 visitants més que l'any anterior, un creixement del 17,6%. A el país va reportar uns 45 milions de visites internacionals. (Croatian National Tourist Office).

Figura 11. Mapa Croàcia amb localitzacions de Game of Thrones. Font: internet

Malta també ha sortit beneficiada, amb un augment del 78% de reserves el 2015 respecte a l'any anterior i al Marroc, l'any 2015, les reserves van augmentar un 10% un cop estrenada la cinquena temporada.

Islàndia i Irlanda també s'han beneficiat de boom de la sèrie. A Islàndia, lloc de gravació de les escenes més gèlides de la sèrie, va rebre l'any 2015 1.289.140 turistes; un 228% més que l'any anterior. Però una de les que més profit n'ha tret és Irlanda. Segons la comissió audiovisual del país, *Northern Ireland*

Screen, la sèrie ha aportat -durant les quatre primeres temporades-, un benefici de 15,3 milions de dòlars i ha significat l'impacte de 140 milions de dòlars a la zona i la creació de més de 900 llocs de treball a temps complet i 5700 a temps parcial (La Vanguardia, 22/04/2016).

Figura 12. Mapa Irlanda amb localitzacions de Game of Thrones. Font: internet

Finalment a Espanya, durant les dues últimes temporades també ha aportat molts beneficis. A Sevilla el creixement va ser del 29% en nombre de visitants després de l'estrena de la cinquena temporada l'any 2015 i a Osuna, a uns 88 km de Sevilla, l'increment ha estat del 75%. A Peníscola, segons la web *Turismo de Peñíscola*, l'augment de turistes ha estat del 28% després de la inauguració de la sisena temporada l'any 2016. Girona també ha estat una de les beneficiades i les reserves als hotels de la localitat van augmentar durant el mes de maig de 2016 en un 50% respecte al mes anterior. Per últim a Guadalajara es pot trobar el castell de Zafra, escenari d'una de les escenes importants de la sèrie, i on les visites a aquest castell han augmentat en un 125% durant l'any 2016.

Figura 13. Mapa Espanya amb localitzacions de Game of Thrones.
Font: internet

Una altra sèrie que actualment també està molt de moda de la mateixa manera que *Game of Thrones* és la *Outlander* (creada per l'escriptora Diana Gabaldon) i adaptada a la pantalla petita en forma de sèrie. Els seus llocs de rodatge es converteixen en indrets de peregrinació pels turistes, segons la web oficial del turisme d'Escòcia, *Visit Scotland*, la majoria d'aquests han tingut un augment de visites del 92% d'ençà que es va estrenar la sèrie l'any 2014. Els més importants són:

El *Doune Castle*: a la sèrie representa el castell del clan Leoeche i l'increment en nombre de visitants ha estat del 91,8% entre els anys 2014 i 2016, és a dir, ha passat de 47.068 visitants a 90.279. El *Blackness Castle*: és la seu central de l'antagonista de la sèrie i el seu augment ha estat del 85,5%, dels 16.559 visitants als 30.053. Finalment altres llocs com *Glencoe Visitor Centre*, *Glasgow Cathedral* i *Preston Mill* el seu augment en el mateix període ha estat del 53, 35 i 18% respectivament.

Figura 14. Mapa Escòcia amb localitzacions de Outlander. Font: internet

3. Harry Potter en el cinema

L'univers de Harry Potter és un conjunt de novel·les de literatura creades per l'escriptora britànica J.K. Rowling. La primera novel·la, *The Philosopher's Stone*, va ser publicada l'any 1997 i l'última l'any 2007. Aquesta saga és considerada una de les més importants del món, també és la més venuda de la història, amb el conjunt dels set llibres s'han venut més de 500 milions d'exemplars i ha estat traduïda a més de 75 idiomes.

Els llibres narren la història de jove aprenent de mag Harry Potter, d'ençà que descobreix els seus poders, el seu verdader origen i és acceptat a l'escola de màgia i bruixeria de Hogwarts, fins que amb els seus fidels amics Ron Weasley i Hermione Granger, lluiten per derrocar el mag obscur Lord Voldemort que, amb la seva obsessió pel poder, intenta matar Harry ja que, segons una profecia, ell és l'únic que pot acabar amb els seus plans.

L'èxit de les novel·les va catapultar tant a la seva creadora com al valor de la marca Harry Potter que, actualment, és d'uns 15.000 milions de dòlars sent la primera escriptora de la història en arribar als 100 milions de dòlars en guanys personals.

L'any 1990 la productora Warner Bros va adquirir els drets dels llibres per adaptar-los a pel·lícules; la primera es va estrenar l'any 2001 i l'última l'any 2011, un total de vuit pel·lícules amb el mateix nom que els llibres. La última pel·lícula es va dividir en dues parts per tal de poder explicar, de la millor forma possible, el desenllaç de l'argument. La franquícia cinematogràfica és, actualment, una de les més exitoses de la història.

A la taula que presentem a continuació es pot veure les set novel·les i les vuit pel·lícules que s'han fet de la saga. L'èxit de vendes del llibre i la seva translació en la pel·lícula en milions de dòlars.

Títol de llibre	Núm. de vendes	Títol de la pel·lícula	Recaptació en Taquilla
<i>The Philosopher's Stone</i>	120 milions	<i>The Philosopher's Stone</i>	975 milions de dòlars
<i>The Chamber of Secrets</i>	77 milions	<i>The Chamber of Secrets</i>	879 milions de dòlars
<i>The Prisoner of Azkaban</i>	65 milions	<i>The Prisoner of Azkaban</i>	797 milions de dòlars
<i>The Goblet of Fire</i>	65 milions	<i>The Goblet of Fire</i>	897 milions de dòlars
<i>The Order of the Phoenix</i>	65 milions	<i>The Order of the Phoenix</i>	940 milions de dòlars
<i>The Half-Blood Prince</i>	65 milions	<i>The Half-Blood Prince</i>	935 milions de dòlars
<i>The Deathly Hallows</i>	65 milions	<i>The Deathly Hallows – Part 1</i>	960 milions de dòlars
		<i>The Deathly Hallows – Part 2</i>	1.342 milions de dòlars

Figura 15. Taula reptació en milions de dòlars dels llibres i les pel·lícules de Harry Potter. Elaboració pròpia

Cal dir que la franquícia ha estat nominada a una multitud de premis cinematogràfics com són els Òscars (Acadèmia de les Arts i les Ciències Cinematogràfiques) on ha estat nominada en 12 ocasions sense arribar a guanyar-ne cap, mentre que en els premis BAFTA (Premis de Cine de l'Acadèmia Britànica) ha estat nominat en 24 ocasions dels quals n'ha guanyat 5.

4. Mapa geogràfic del món de Harry Potter

5. Anàlisi dels escenaris de gravació

Les vuit pel·lícules que s'ha rodat de la saga màgica han aportat una gran quantitat d'escenaris reals al llarg de tot el país de Regne Unit. Diversos estudis han volgut analitzar quin ha estat l'impacte al llarg d'aquests anys en el nombre de turistes. Un de la més interessant i complets l'ha realitzat la universitat de Viena.

L'estudi es basa en 500 persones enquestades i, segons aquest, el 90 % havia vist algunes pel·lícules de la franquícia i el 50 % havien vist totes les pel·lícules. De tots els

enquestats, el 36.5% coneixien, almenys, una localització de rodatge però només el 15,4% ja havia estat anteriorment en algun escenari de filmació.

Als que no havien visitat mai cap localització, se'ls va preguntar si estaven interessats que visitar-ne alguna i el 46% va respondre que sí. Dels que havien viatjat a alguna localització, també se'ls va tornar a preguntar si estarien interessats a realitzar algun *tour* de Harry Potter i el 46% va dir que sí. I, finalment, del total d'enquestats el 62% va respondre que estaria interessat en visitar els estudis de la Warner Bros als afores de Londres.

També conclou l'estudi que, després de l'estrena de la primera pel·lícula l'any 2001 fins a l'actualitat, la majoria de les localitzacions van augmentar en, com a mínim, un 50% les seves visites i en algunes ciutats o pobles l'augment havia estat fins el 200%. La franja d'edat dels turistes que s'interessen en les localitzacions és situa entre els 19 i 27 anys (Wang, 2017).

Després de l'estrena de la primera pel·lícula, l'any 2002, l'Oficina de Turisme va llançar nous productes a la seva pàgina web sota la denominació: "Harry Potter, descobreix la màgia de Gran Bretanya" i on invitava al turista a visitar

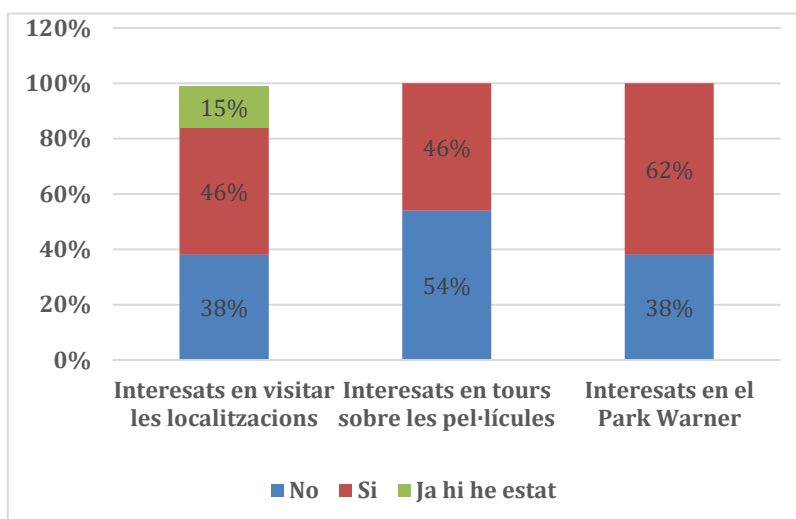

Figura 16. Interès per les activitats relacionades amb el cinema de Harry Potter. Font: Universitat de Viena

alguns de llocs de rodatge. Aquest butlletí parlava sobre els fantasmes, castells, llocs màgics, etc. Bàsicament el país va aprofitar el fenomen Harry Potter per recatalogar-se i reglobalitzar-se.

5.1. Escòcia

L'any 2010, un estudi realitzat per l'oficina de turisme *VisitScotland* va revelar que 1 de cada 5 turistes escollia Escòcia com a destí turístic després de veure imatges i escenes de pel·lícules. El turisme va generar al voltant de 30 milions de lliures i més de 8.000 persones treballaven en el sector.

La saga Harry Potter és una de les que ha contribuït a atreure turistes a aquesta regió. A continuació expliquem quins són els llocs utilitzats per al rodatge d'aquesta saga de pel·lícules.

5.1.1. Edimburg

Dintre de les vuit pel·lícules que s'han rodat sobre els llibres de Harry Potter, existeixen diversos llocs de filmació que són comuns en algunes pel·lícules. En aquest apartat s'explicaran alguns d'aquests llocs comuns per tal que, en el moment d'analitzar pel·lícula per pel·lícula, es pugui centrar al màxim amb escenaris concrets i característics.

Abans d'aprofundir en els escenaris de filmació de les pel·lícules, s'ha de parlar dels llocs on l'escriptora es va inspirar per escriure la seva història. La ciutat d'Edimburg, és coneguda arreu del món per ser l'indret més embruixat del món i és on, l'escriptora J.K. Rowling va començar a escriure la seva primera novel·la de Harry Potter l'any 1995.

Aquest lligam comença en diversos cafès de la ciutat com el *Nicholson's* o el *The Elephant* on l'escriptora es va passar llargues hores escrivint "La Pedra Filosofal" i contemplant el castell d'Edimburg des de les finestres davaneres del *The Elephant* i també el cementiri de *Greyfriars* des de les finestres de la part posterior d'aquest cafè on, si el turista s'hi fixa atentament, podrà trobar làpides amb la majoria dels cognoms utilitzats en els personatges que

apareixen en les novel·les. Cal destacar que, actualment, al cafè *Nicholson's*, al menys deu persones al dia pregunten als cambrers si aquest és el cafè on l'escriptora va escriure les seves novel·les.

A *Lauriston Street* podem trobar el famós col·legi *George Heriot's*, font d'inspiració per l'escriptora per crear Hogwarts, pel fet que l'actual col·legi anteriorment havia estat la vivenda del rei *James VI* i la seva dona. A part de la seva imponent construcció, l'escola també va ajudar a l'autora a descriure el funcionament intern de l'escola de Hogwarts, és a dir, en el moment d'entrar al col·legi *George Heriot's* els alumnes els divideixen en quatre cases segons les qualitats i capacitats de cada alumne, un cop separats per cases els alumnes poden guanyar o perdre punts en funció dels seus mèrits. L'escola sol atorgar dues vegades a l'any insígnies als alumnes amb millor rendiment acadèmic o que tinguin una actitud exemplar. Les quatre cases són les següents:

- *Lauristons* (verda, nom en honor a l'adreça de l'escola, *Lauriston Place*)
- *Greyfriars* (blanca, nom en honor al famós cementiri que hi ha al costat, *Greyfriars Kirk*)
- *Raeburn* (vermella, nom en honor al famós alumne, *Henry Raeburn*¹)
- *Castle* (blava, nom en honor la Castell d'Edimburg que es pot observar des de l'escola)

Figura 17. Imatge col·legi George Heriot's. Font: internet

¹ Pintor escocès especialitzat en retrats de personatges.

Finalment destacar el *Victoria Street*, el famós carrer de vianants en forma de "C" que va servir d'inspiració per crear el carrer més famós de les novel·les, el *Diagon Alley*². I també destacar l'Hotel Balmoral, lloc on l'escriptora va acabar d'escriure la seva última novel·la: "Les Relíquies de la Mort", l'any 2007.

Figura 18. Imatge del carrer Victoria Street, Edimburg.
Font: internet

Actualment a la ciutat existeix la possibilitat de realitzar un *tour* especialitzat amb la temàtica de Harry Potter i que recorre tots els llocs anomenats anteriorment. Aquest s'anomena Potter Trail i és totalment gratuït sense reserva prèvia, només cal presentar-se 10 minuts abans que comenci i gaudir així de la màgia que ofereix la ciutat.

Com a curiositat esmentarem que el bar *The Pop Up Geeks* ofereix la possibilitat de beure pocions inspirades en l'univers Harry Potter.

El propietari de l'establiment argumenta següent:

"Each potion has its own magical effect and the end result will depend entirely on your wizarding ability, however we can guarantee it will always be delicious"

(“Cada poció té el seu propi efecte màgic i el resultat final dependrà completament de la habilitat màgica de cadascú, però el que si podem garantir es se serà deliciós”)

² Creat per l'escriptora J.K. Rowling, es una carrer ple de botigues i establiments per a tots els mags i bruixes que hagin de fer les seves compres a Londres.

5.1.2. Highlands

A més de font d'inspiració, Escòcia també ha estat escenari de diverses escenes mostrades al llarg de les vuit pel·lícules. Per exemple a Escòcia es pot trobar el tren que es vutilitzar per recrear el *Hogwarts Express*. Es tracta del *Jacobite Steam Train* i també el viaducte de *Glenfinnan* on durant la segona pel·lícula es pot veure clarament mentre el Harry i el Ron intenten arribar a Hogwarts mitjançant el cotxe volador.

El viaducte, igual que *Glenfinnan Monument*, i el *Loch Shiel* han vist augmentada la seva activitat turística arrel de la saga. L'oficina de turisme ubicada en aquesta localització ha constatat que durant l'any 2001 al nombre de visitant va ser de 18.000 turistes, augmentat en un 22% l'any 2003 fins a arribar als 22.125 turistes. Vull destacar també que, any rere any, el nombre de turistes ha augmentat. Per exemple l'any 2016 ja era de 251,181 turistes i ha augmentat als 396.448 turistes, és a dir, un augment respecte l'any 2002 del 2102%. Així mateix la sèrie *Outlander*, també ha contribuït en els últims anys, a incrementar encara més el turisme.

Figura 19. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Chamber of Secrets" al viaducte de Glenfinnan. Font: internet

Escòcia és coneguda mundialment pels seus espectaculars paisatges de clima atlàntic amb multitud de llacs i muntanyes. Aquests han estat utilitzats per recrear els exteriors de Hogwarts el qual és conegut per ser un impressionant castell però també per estar rodejat per un espectacular llac conegut com el

Llac Negre. L'escenari principal que s'ha utilitzat per recrear aquest llac, que trobem a les Highlands escoceses, és el *Loch Shiel*. Cal dir però que, malgrat que aquest llac és el més utilitzat per representar el llac Negre, també s'han utilitzat altres llacs com el *Loch Eilt* i el *Loch Arkaig*. També els jardins, praderes i boscos que rodegen el castell de Hogwarts han estat rodats a la vall de Glencoe, al nord d'Escòcia.

Figura 20. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Goblet of Fire" al Loch Shiel. Font: internet

Dintre de la vall de Glencoe es troba *Clachaig Gully*, el cau del Hagrid durant la tercera pel·lícula.

Concretament aquesta filmació correspon a l'escena on l'hipogrif *Buckbeak* està lligat i a punt de ser executat injustament per ordre del Ministeri de Màgia.

Segons un estudi realitzat per Scottish Natural Heritage (SNH), l'increment del turisme a aquest parc natural durant l'any 2010 va ser del 40%, al voltant de 114.298 persones van visitar-lo. El president de l'associació Ian Ross celebra

Figura 21. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Prisoner of Azkaban" al parc de Glencoe. Font: internet

que pel·lícules tan importants com Harry Potter o d'altres com la saga James Bond ajudin a promocionar aquests paratges naturals.

Finalment, dintre de les terres escoceses trobem *Corrour railway station*. Aquesta estació de tren ubicada a les Highlands és utilitzada per gravar una escena de *Hogwart Express*, concretament en la que un demèntor³ intenta entrar al tren.

5.1.3. Strathclyde

Seguint amb els llacs escocesos, poden trobar el *Loch Etive*, és el lloc de la petita escena on el Harry, el Ron i l'Hermione acampen per escapar dels cavallers de la mort i també és el lloc on es destrueix el medalló de Salazar Slytherin, un del set horcrux⁴. A prop del poble de *Glennoe*, un dels més pròxims al llac hi ha una placa on s'informa al turista que aquí s'hi van rodar escenes de la setena pel·lícula.

Figura 22. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Deathly Hallows - Part 1" al Loch Etive. Font: internet

³ Creat per l'escriptora J.K. Rowling, són éssers de gran estatura, coberts per una capa de color negre. Són temuts perquè s'alimenten de la felicitat i dels records alegres, deixant només la tristesa i la desolació.

⁴ Creat per l'escriptora J.K. Rowling, és un receptacle en el qual un magobscur ha amagat en ell un fragment de la seva ànima amb el propòsit d'obtenir la immortalitat.

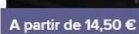
5.2. Ciutat de Londres

La ciutat de Londres és la que ha proporcionat més escenaris reals als rodatges de les pel·lícules. El fet que el Harry visqui allí amb els seus tiets en la major part de les pel·lícules i que el ministeri de màgia estigui ubicat en aquesta ciutat fa que s'hagin aprofitat els recursos d'aquesta.

Gràcies a l'efecte Harry Potter la ciutat va obtenir, durant l'any 2005 un guany a la ciutat d'uns 1.750 milions de lliures que han anat augmentant al llarg dels anys fins als 4.000 milions de lliures l'any 2016, els llocs que atrauen més gent són el *Leadenhall Market* i l'estació de *King's Cross*, segons la *London School of Economics (LSE)*.

La pàgina web de l'oficina de turisme d'Anglaterra ofereix diversos tours a peu en què es poden visitar els escenaris que ofereix la ciutat. Aquest tour, d'unes 2 hores costa 14,50£.

Tour a pie de Harry Potter en Londres

Precios

Adulto (16+)	0
14,50 €	
Los menores de 18 años deben ir acompañados por un adulto de 18 años o más	
Niño (menor de 16 años)	0
12,00 €	

Fecha preferente:

04/05/2018

Consultar disponibilidad +

Añadir a la cesta +

Compartir

Tour en Inglés

Verás las calles de Londres como nunca antes con un recorrido por los más famosos lugares de rodaje de Harry Potter. Visita los lugares emblemáticos que inspiraron los libros y películas además de escuchar las sombrías historias de tu experto guía.

Tendrás la oportunidad de ver:

- **El Ministerio de Magia** - donde Ron, Harry y Hermione se infiltran en el Ministerio de la Reliquias de la Muerte
- **El Caldero Chorreante** - verás los dos localizaciones diferentes de Londres utilizados para el pub en múltiples películas
- **Leadenhall Market** - el hermoso e histórico mercado de Londres utilizado para captar el Callejón Diagon
- **Puente del Milenio** - la moderna pasarela destruida por Mortífagos en el Misterio del Príncipe
- **Estación de Westminster** - verás las barreras de entradas donde el señor Weasley se debate en la Orden del Fénix

Figura 23. Oferta ruta Harry Potter a Londres. Font: VisitBritain

No només aquesta web ofereix visites guiades, existeixen multitud de webs especialitzades amb el tema Harry Potter i la màgia, altres webs com *Pottermore* o *The-magicians* són dels més destacats en aquest àmbit. Precisament la web *Pottermore* ha creat un mapa turístic en què mostra els escenaris de rodatge a la ciutat.

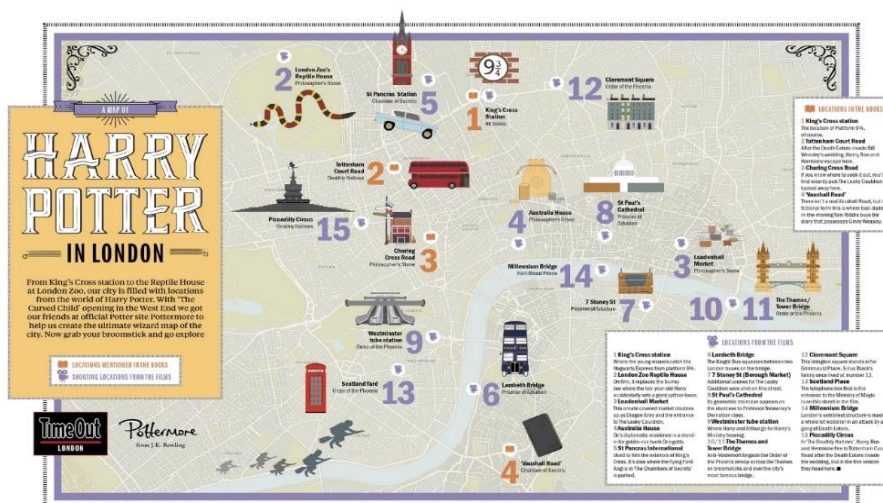

Figura 24. Mapa turístic amb els principals llocs de rodatge d'escenes de Harry Potter a Londres. Font: Pottermore

5.2.1. Districte de Camden

La ciutat de Londres és escenari d'una multitud d'escenes, des de la primera a l'última pel·lícula. Comencem amb l'estació de *King's Cross* i l'andana 9 i $\frac{3}{4}$. Els alumnes que estudien a l'escola de Hogwarts es troben tots a l'estació de *King's Cross*, concretament a l'estació 9 i $\frac{3}{4}$ per agafar el tren que els porta a l'escola. Per arribar a aquesta andana és necessari travessar una paret, oculta al món muggle⁵, per poder arribar al món màgic. Les escenes que es veuen en les pel·lícules sobre aquesta andana en realitat estan rodades a l'estació de *King's Cross*, entre les andanes 4 i 5 i es poden veure, sobretot, en les pel·lícules de la Pedra filosofal i la Cambra Secreta.

Cal esmentar que actualment, entre les andanes 4 i 5 de l'estació que *King's Cross* i, donada la forta demanda dels fans de la saga, s'hi ha col·locat un carro amb maletes de viatge, com els que es van utilitzar en les pel·lícules, perquè

⁵ Aquella persona que no té ni una gota de sang bruixa a les venes.

tot turista o viatjant s'hi pugui fer una foto i sentir així que està travessant-la paret màgica que et porta al món màgic descrit per l'escriptora J.K. Rowling.

Al costat de l'estació de tren trobem l'hotel St. Pancras. La seva façana va ser utilitzada per recrear l'exterior de la famosa estació a la pel·lícula, ja que el color del maó vermellós era més atractiu per al rodatge. En l'escena on el Harry i el Ron agafen al cotxe volador per anar cap a Hogwarts es veu tota la façana d'aquest hotel com si fos l'estació de *King's Cross*. Gràcies a l'èxit de les pel·lícules l'hotel ha aprofitat per crear diversos recursos turístics basats en l'univers de Harry Potter.

Un dels més conegut es troba al bar amb el lema:

"Sorcerers at St Pancras Renaissance Hotel have conjured up an Elixirs and Potions cocktail menu to charm witches and wizards"

(“Els bruixots de l'hotel St. Pancras Renaissance han creat diversos menús de còctels d'elixirs i pocions per conjurar a mags i magues”)

L'hotel ha aprofitat aquest univers màgic i ofereix diversos còctels com l'elixir de l'amor, el gripau de menta o la ja famosa cervesa de mantega. L'hotel ha acollit diverses festes en homenatge al mag com la que es va organitzar l'any 2017 en motiu dels 20 anys de la publicació del primer llibre de la saga.

Figura 25. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Chamber of Secrets" davant la façana de l'hotel St.Pancras Renaissance. Font: internet

Al mateix districte trobem la casa de la família Granger, en aquesta escena l'Hermione, una de les protagonistes de les pel·lícules, borra la memòria dels seus pares perquè en la guerra que s'està a punt de desencadenar, els cavallers de la mort no puguin torturar als seus pares per descobrir la ubicació dels tres protagonistes. Aquesta casa està ubicada al carrer *Heathgate*, però el número de la casa es desconeix en tractar-se d'una casa privada.

Continuem amb la casa dels rèptils del zoològic de Londres. És el lloc on el Harry descobreix que té poders màgics en fer desaparèixer un vidre i parlar amb una serp. Gràcies a aquest fet, i per homenatjar a tots els fans de la saga, el parc ha decidit oferir entrades gratuïtes a tothom que tingui el mateix cognom que els personatges més importats de la saga és a dir, si t'anomenes Potter, Granger, Weasley o Riddle. pots gaudir del parc de manera totalment gratuïta.

Figura 26. Casa dels rèptils del zoològic de Londres. Font: internet

5.2.2. Districte de Westminster

Un altre dels escenaris més reconeguts i més representatiu de la saga és el Banc Màgic de Gringotts. El banc on la majoria de mags guarden els seus diners és un dels llocs més inexpugnables de tota la saga. En realitat aquest banc és l'*Austràlia House*, al carrer *The Strand*. Aquest edifici és l'ambaixada d'Austràlia a Londres i no es pot visitar, només es pot veure l'exterior.

Figura 27. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Philosopher's Stone" al banc de Gringotts i de la Austràlia House. Font: internet

L'escena més famosa apareix a la primera pel·lícula, en la que Harry amb el Hagrid entra per primera vegada al banc màgic i aquest està ple d'elfs treballant; aquesta escena també és una de les més recordades. En la darrera de les pel·lícules també surt aquesta localització.

L'estació de metro de *Westminster*, surt a la cinquena pel·lícula i, tot i que apareix molt poc, és fàcilment identificable ja que és una estació molt transitada pel turista que visita la ciutat, queda a prop del Parlament, el Big Ben, l'abadia de *Westminster* i el *London Eye*.

Figura 28. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Deathly Hallows - Part 1" al Picadilly Circus. Font: internet

Continuem amb el centre de la ciutat de Londres i trobem escenes rodades a un dels centres neuràlgics per excel·lència de la ciutat, *Picadilly Circus*; apareix al principi de la setena pel·lícula on els tres protagonistes estan escapant dels cavallers de la mort. En aparèixer en mig de la calçada quasi són atropellats per un autobús vermell de dos pisos (un dels principals símbols del Regne Unit) fins que tornen a utilitzar la màgia per escapar-se.

Finalment a la cruïlla entre *Scotland Place* i *Great Scotlads Yard* a Londres es pot trobar una de les característiques cabines de telèfon de color vermell que, en la pel·lícula, és l'entrada al Ministeri de Màgia.

5.2.3. Districtes de Southwark, Lambeth i Tower Hamlet

En les pel·lícules es poden veure diversos llocs turístics de la ciutat de Londres. Algunes de les escenes són diferents mags sobrevolant el riu Tàmesi i es mostren edificis que hi han al llarg del riu. Els més significatius són la *City Hall* o Ajuntament de Londres, un edifici de vidre de forma arrodonida o el *Millenium Bridge*, que es troba entre el districte de la *City* i *Sousthwark*, es veuen durant les primeres escenes de la sisena pel·lícula quan els cavallers de la mort destrossen el pont. També sobrevolen el *Tower Bridge*, entre els districtes de *Tower Hamlets* i *Southwarl*, passant pel Palau de *Westminster*, el *Big Ben* i fins a arribar a la casa del Sirius Black.

Figura 29. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Half-Blood Prince" al pont del Millenium. Font: internet

La casa familiar del Sirius Black, el padrí del Harry, és el número 12 de *Grimmauld Place*, per la filmació es van utilitzar els exteriors d'aquest mateix carrer i les cases que es veuen a la pel·lícula també són les cases reals del mateix.

5.2.4. Districte de City

Parlant del centre turístic de Londres, durant la tercera pel·lícula, una de les escenes més recordades és la de l'autobús màgic de tres pisos de color blau, conegut com a *Knight Bus*, s'estreny per passar en mig de dos autobusos vermells. Aquesta famosa escena està rodada en un pont que travessa el riu Tàmesi: *Lambeth Bridge*.

Figura 30. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Prisoner of Azkaban" al seu pas per al Lambeth Bridge. Font: internet

Les entrades al *Diagon Alley* també es troben a la ciutat de Londres, concretament al *Laedenhall Market*. Durant la primera pel·lícula es va utilitzar una òptica que es troba a la secció del mercat anomenada *Bull's Head Passage*. El mateix mercat apareix durant la tercera pel·lícula i en aquest cas, es va utilitzar una floristeria que està localitzada en el número 2 de *Park Street*.

Figura 32. Façana de l'òptica del mercat de Laedenhall utilitzada per a la gravació. Font: internet

5.2.5. Districte de Kingston upon Thames

Ja als afores de Londres trobem diverses escenes com la del començament de la sisena pel·lícula en la qual el professor Dumbledore va a buscar al Harry perquè l'acompanyi a buscar l'exprofessor Slughorn i convenç-lo perquè torni a Hogwarts. Es tracta de l'estació *Surbiton Railway Station*. També en aquesta estació es troba un cafè Nero que, en l'escena anterior a l'arribada del Dumbledore, es veu el Harry, assegut al cafè llegint el diari *The Daily Prophet*⁶.

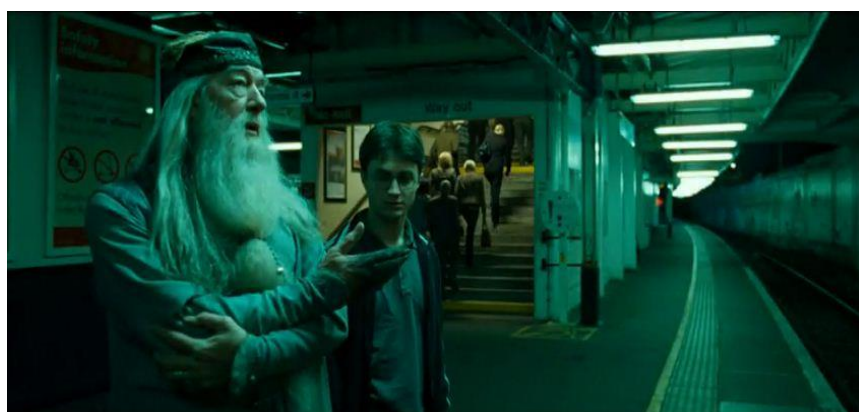

Figura 33. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Half-Blood Prince" a Surbiton Railway Station. Font: internet

5.2.6. Districte de Harrow Finalment la sala d'encantaments durant la primera pel·lícula, on els alumnes aprenen levitació amb un ploma en realitat és la Sala del Quart Curs del *Harrow Old School*, un prestigiós col·legi internat fundat el 1572. Actualment es pot visitar i va ser col·legi de personatges tan il·lustres per la història britànica com Winston Churchill.

Figura 34. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Philosopher's Stone" la Sala del Quart Curs del Harrow Old School i com és la classe en realitat. Font: internet

⁶ Creat per l'escriptora J.K. Rowling, és un diari màgic, escrit i editat per la companyia del "Profeta" d'Europa.

5.3. Gales

La regió de Gal·les és una altra localització utilitzar per a la franquícia, en aquest cas trobem el comtat de *Pembrokeshire* i més concretament la platja de *Freshwater West* on es va construir especialment per la gravació la cabanya del germà del Ron, Billy Weasley i Fleur Delacourt. En aquesta localització al costat del mar també va ser on va morir i van enterrar a l'elf Dobby. Actualment aquesta cabanya no existeix però es poden visitar les meravelloses platges de la zona. L'oficina de la regió *VisitWales* va realitzar un estudi l'any 2010 en aquest comtat i va observar que el nombre de turistes havia augmentat en 50.000 persones fins arribar als 4,2 milions i la despesa turística també havia augmentat en un 5,4% fins a arribar els 554.000 milions de lliures. Rob Lewis, el regidor de cultura i turisme de la zona va dir:

"The decision to film parts of Harry Potter and Deathly Hallows in our country this summer is a fantastic development, which will bring benefits to our economy and the tourist industry"

("La decisió de filmar parts de Harry Potter i les Relíquies de la Mort al nostre país aquest estiu és un creixement fantàstic, que aportarà beneficis a la nostra economia i la indústria turística")

Figura 35. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Deathly Hallows - Part 1" a la platja de Freshwater West. Font: internet

5.4. Sudest Anglaterra

El sud-est d'Anglaterra és la regió, juntament amb la ciutat de Londres, que més escenaris ha aportat a la franquícia. La importància de la ciutat d'Oxford i més concretament la seva universitat, ha esdevingut un punt de referència per tots els fans de la saga que vulguin conèixer de prop la sensació d'estar entres els passadissos i aules de l'escola de màgia.

Aquesta regió és la que més turistes rep després de la zona de Londres, amb uns 5 milions de visitants l'any 2016. En un estudi realitzat, l'any 2012 per la web oficial de turisme d'aquesta regió, www.visitsoutheastengland.com, es va detectar que al voltant del 5% de la gent que visita la regió ho fa motivada per alguns dels llocs de rodatge d'alguna sèrie o pel·lícula i que el voltant del 30% de la gent que ho fa per aquest motiu, en algun punt del seu viatge acaba visitant-ne algun. El lloc més important és la ciutat d'Oxford, lloc d'inspiració per al rodatge de multituds de series i pel·lícules. En aquest ciutat es calcula que quasi la meitat de la gent que la visita (un 43.5%), pertany al grup del turisme cinematogràfic a part dels motius culturals que la ciutat ofereix per la importància de la seva universitat.

5.4.1. Oxfordshire

A una hora i mitja en cotxe trobem la ciutat d'Oxford. Moltes de les escenes que representen l'interior de Hogwarts estan extretes dels impressionants edificis gòtics de la seva universitat, una de les més importants del món. Dintre del complex de la *Bodleian Library*, la segona més gran del Regne Unit, només superada per la Biblioteca Britànica, podem trobar la *Divinity School* que va ser utilitzada per recrear l'ala d'infermeria de famosa escola que es pot veure en les dues primeres pel·lícules i també a la quarta però, aquesta vegada, convertida en una aula de ball.

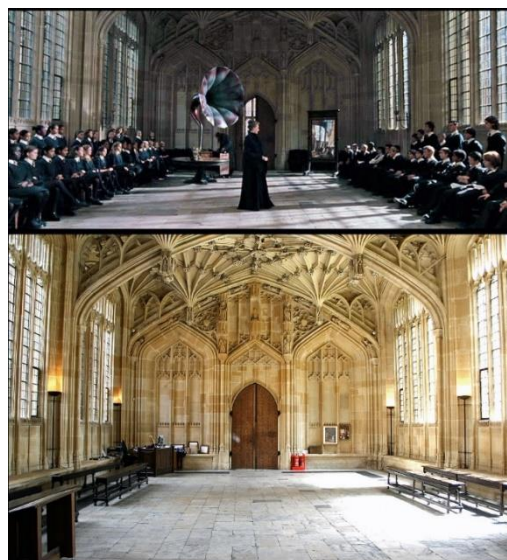

Figura 36. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Goblet of Fire" a la Divinity School, Oxford. Font: internet

Figura 37. Fotografia de la sala Duke Humfrey's Library Oxford.
Font: internet

També, una altra sala de la *Bodleian Library* és la *Duke Humfrey's Library* on a l'interior es troba la sala de lectura més antiga d'Oxford, va ser utilitzada a la primera pel·lícula com la sala de la biblioteca de Hogwarts. En les següents pel·lícules aquesta sala va ser

reconstruïda als estudis de la Warner Bros a Leavesden.

Després el complex del *New College*, trobem els passadissos on es va rodar l'escena de la quarta pel·lícula en la qual molts estudiants porten una xapa que es pot llegir "**Potter stinks**" que significa "Potter fa fàstic". També en el pati interior del *New College* d'Oxford es va rodar una petita escena d'aquesta pel·lícula, concretament en la que el professor Alastor Moody converteix Draco Malfoy en una fura.

Figura 38. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Goblet of Fire" a la New College, Oxford. Font: internet

Finalment la *Christ Church* on també és van rodar trobem diferents escenes al llarg de les pel·lícules. Les escales principals són l'escenari, en la primera pel·lícula, del primer contacte dels alumnes de primer any amb la professora McGonagall. Continuem amb el *Great Hall*, que va servir com a font d'inspiració per crear el Gran Menjador de Hogwarts als estudis de la Warner Bros.

Figura 39. Imatge del Great Hall de la Christ Church. Foto: Internet

També el claustre va servir per recrear l'escena de la primera pel·lícula en què el Harry veu la sala de trofeus, entre ells el del seu pare. El deà d'aquest complex, Christopher Lewis, va observar que durant l'any 2012 el nombre de visites va augmentar en 50.000 persones respecte l'any 2009, també va comentar que observava que cada vegada més els visitants eren més joves respecte la mitjana d'altres catedrals i això ho atribuïa a l'impacte de les històries del famós mag.

A part de la ciutat d'Oxford, en aquest comtat també trobem l'escenari del flashback que té el Harry on pot veure com el seu pare, sent un adolescent, molesta al Severus Snape. Aquesta escena té lloc al palau *Blenheim Palace*. En l'actualitat és la residència dels ducs de Marlboroughes i és l'única edificació que sense ser reial ni episcopal rep el nom de palau al regne Unit.

Al comtat s'hi han rodat una multitud de series i pel·lícules per la qual cosa es poden realitzar diverses rutes turístiques per seguir els passos dels diversos personatges de ficció. Un d'aquest és el de Harry Potter i el seu cost és de 20£ i unes dues hores de duració.

A continuació es pot veure a localització exacte d'aquest indrets a la ciutat.

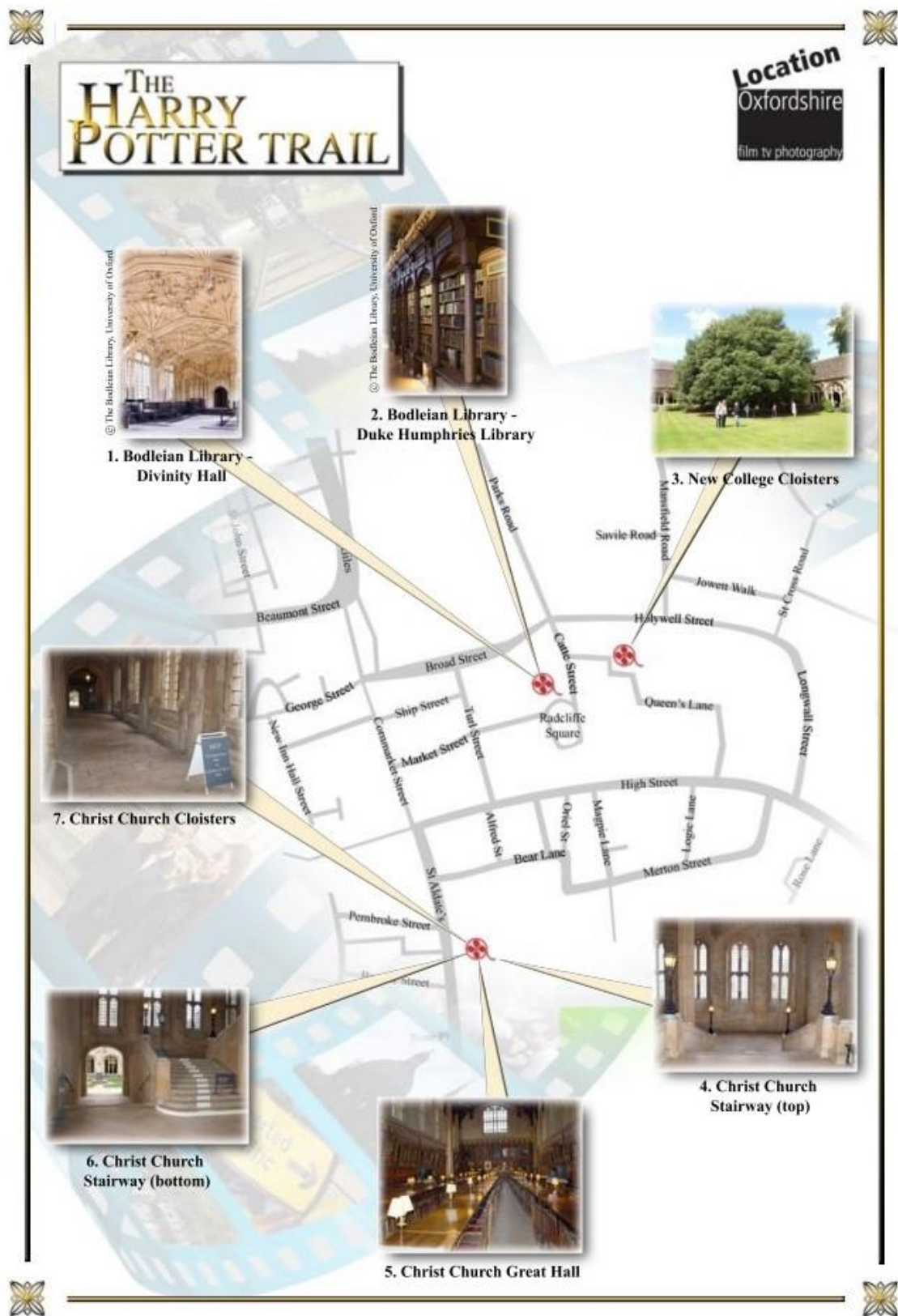

Figura 40. Mapa dels escenaris de gravació d'escenes per les pel·lícules de Harry Potter a Oxford. Font: www.locationoxfordshire.co.uk

5.4.2. Surrey

Al comtat de Surrey trobem la localització de la famosa escena del Harry volant sobre l'hipogrif *Buckbeak*. Està rodada en un llac als afores de Londres, el *Virginia Water Lake*.

Figura 41. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Prisoner of Azkaban" a Virginia Water Lake . Font: internet

5.4.3. Buckinghamshir

El comtat de Buckinghamshire el podem definir com el bosc prohibit, un dels llocs més obscur de la saga i que apareix en algunes pel·lícules, per exemple quan el Harry i el Ron s'enfronten a milers d'aranyes en la segona pel·lícula o, en la cinquena on el Hagrid realitza les seves classes de Criatures Màgiques. En realitat aquestes escenes estan rodades al *Black Park*, Wexham. Cal dir que a part de la saga de pel·lícules de Harry Potter també s'hi han rodat altres pel·lícules de renom com Robin Hood, o Monty Python. També en aquest comtat trobem la petita escena en què, després de trobar un horcrux el Ron sofreix una despartició i queda inconscient com a conseqüència. Una escena bastant breu però que està rodada al bosc de *Burnham Beeches*, situat a una hora a l'oest de Londres. Aquestes meravelloses localitzacions es troben al costat dels estudis de gravació britànics Pinewood i aquests moltes vegades els aprofiten per a les seves pel·lícules. Recalcar que aquest estudis s'han realitzat escenes per a pel·lícules de gran èxit com l'oscaritzada "*Shakespeare in Love*" o moltes de les pel·lícules de la saga James Bond.

Figura 42. Fotogrames de diverses pel·lícules de Harry Potter rodades a Black Park. Font: Travel like a Geek

Finalment *Ashridge Wood*, una àrea natural ubicada al parc de *North Wessex Downs* que abraça el comtat de West Berkshire, Hampshire, Oxfordshire i Wiltshire. Aquest escenari va ser utilitzar per rodar algunes de les escenes de la copa Mundial de Quidditch⁷.

Figura 43. Fotogrames de diverses pel·lícules de Harry Potter rodades a Ashridge Wood. Font: Travel like a Geek

⁷ Creat per l'escriptora J.K. Rowling, és l'esport més popular de la comunitat màgica. És una espècie de futbol-bàsquet aeri que es juga volant sobre escombres.

5.4.4. East Sussex A Est Sussex trobem *Seven Sisters Country Park*, aquests penya-segats van ser utilitzats al principi de la quarta pel·lícula per Harry Potter i els seus amics per anar a trobar la bota portarreus⁸ que els porti al lloc on es celebra el Mundial de Quidditch.

En aquest comtat, tot i no rodar-se un gran nombre d'escenes, durant l'any 2017 es va inaugurar un col·legi inspirat en la famosa escola de Hogwarts, la *Bothwell School of Witchcraft*. Tots els nens que durant l'any 2017 feien 11 anys podien gaudir, durant el cap de setmana de l'11 d'agost, de l'experiència de viure com un autèntic mag, com ho feien els protagonistes de les pel·lícules, el preu de tarifa normal per aquesta estada rondava entre el 400 i 500£.

5.1.1. Berkshire

Aquest indret el trobem a la primera escena de la saga, la casa on el protagonista passa els primers anys de la seva vida i creix amb els seus tiets desconeixent la seva herència màgica. Aquesta casa no està ubicada al comtat de Surrey ni al carrer *Privet Drive* número 4 sinó al número 12 del carrer *Picket Post Close*, a la ciutat de Bracknell. Actualment aquesta casa només es pot veure per la part exterior, ja que és un habitatge privat.

Aquesta ubicació només es va utilitzar per a la primera pel·lícula, posteriorment es va reconstruir el carrer i la casa als estudis de la Warner Bros a la ciutat de Leavesden. La casa es va vendre per primera vegada l'any 2003 per 249.000£ i posteriorment, l'any 2010 es va tornar a vendre per 290.000£, un augment no massa significatiu respecte la venda anterior. Finalment, l'any 2016, la van tornar a vendre un altre cop per un preu de sortida de 475.000£ però que, a la fi, va ser de 650.000£, és a dir, que la casa ha tingut un augment del 124% respecte el 2010, augmentant el preu de venda en 200.000£. Per què aquest augment tan considerable durant l'any 2016 que no es va veure reflectit durant la primera venda de l'any 2010? És a dir és produeix l'augment més

⁸ Creat per l'escriptora J.K. Rowling, és un objecte encantat per enviar a la persona que el toca a un lloc específic.

espectacular després de nou anys d'haver-se estrenat la primera pel·lícula. Es considera que la raó rau en el fet que la major part del públic a qui anava dirigides les pel·lícules eren els nens i adolescents d'entre 7 i 15 anys en aquells primer anys i van haver de transcorre uns anys perquè aquestes persones fossin adults d'uns 30 anys amb poder econòmic per interessar-se per la casa del seu ídol adolescent i aquest fet ha incrementat el preu de la casa durant aquests anys.

Figura 44. Imatge del carrer Picket Post Close. Font: google maps

5.2. Sudoest Anglaterra Aquesta regió del país també té una gran activitat en rodatges de pel·lícules o series. A part de les seqüències de Harry Potter també s'hi han rodat escenes de pel·lícules tant conegudes com *Pride and Prejudice*, *Robin Hood: Prince of Thieves* o sèries tant conegudes com *Downton Abbey*.

5.2.1. Wiltshire

En el poble de Lacock, al comtat de Wiltshire prop de la ciutat de Bristol, s'hi pot trobar l'escenari escollit per la filmació de la sala de Defensa Contra les Arts Obscures, concretament l'escenari és el Calefactor de l'Abadia de Lacock. En les primeres pel·lícules les escenes estan rodades aquí però durant les pel·lícules posteriors la sala va ser reconstruïda en els estudis de la Warner

Bros. També l'aula de pocions, una de les més utilitzades al llarg de les pel·lícules, la podem trobar al poble de Lacock, concretament a la Sagristia de l'abadia. També algunes de les escenes dels passadissos de la segona i sisena pel·lícula estan rodades al seu claustre.

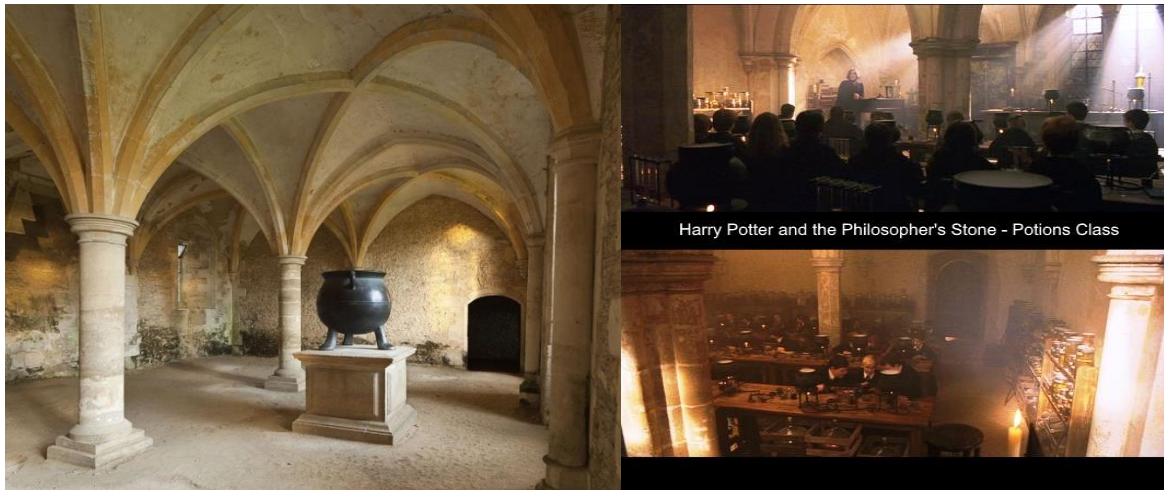

Figura 45. Fotogrames de diverses pel·lícules de Harry Potter rodades a l'Abadia de Lacock. Font: Travel like a Geek

Finalment aquest poble va servir també, durant la sisena pel·lícula, per recrear el poble de Budleigh Babberton, lloc on el professor Horace Slughorn s'intenta amagar de l'exèrcit de Lord Voldemont fins que el professor Dumbledore i el Harry el van a buscar. Cal esmentar que aquest poble també va ser utilitzar en les escenes en què el Harry té flashbacks sobre casa seva. Es tracta d'un poble que s'ha utilitzat per la filmació de diverses pel·lícules i series basades en les novel·les de la Jane Austen.

Lacock és una de les ciutat que més s'ha beneficiat del rodatge d'escenes de la saga Harry Potter. Segons els estudis anuals que publica la Fundació Nacional pels Llocs d'Interès Històric o de Bellesa Natural Nacional Trust, l'any 2003 el nombre de visitants a l'abadia, lloc on s'han rodat les escenes més conegudes, ha estat de 98.762 visitants, un increment de 40%, respecte l'any 2000, quan encara no s'havia estrenat cap de les pel·lícules de la saga, i que era de 70.538 persones. Aquest nombre ha anat augmentant al llarg dels anys, per exemple l'any 2007 era de 102.567 persones i el 2014, va augmentar fins als 153.333 persones, es a dir, un increment al llarg dels anys del 45% i 117%

respectivament des de l'any 2002. Actualment el nombre de visitants es situa en 176.115 persones

5.2.2. Gloucestershire

La Catedral de Gloucester he estat utilitzada per recrear les escenes dels passadissos que donen accés a la Sala Comú de Gryffindor. Una de les escenes més recordades d'aquesta catedral es situa durant la segona pel·lícula en la qual es pot veure com apareix un escrit a la paret: **"The chamber of secrets has been opened. Enemies of the heir, beware"** que significa: "La cambra dels secrets ha estat oberta. Temeu, enemics de l'hereu".

Figura 46. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Chamber of Secrets" i dels passadissos de la Catedral de Gloucester. Font: internet

L'oficina de turisme britànica VisitBritain va realitzar un estudi on es podia observar que, després de la inauguració de les dues primeres pel·lícules l'any 2003, el nombre de visitants durant els primers cinc mesos va augmentar en 8.500 persones fins a arribar els 34.000, és a dir, una quarta part més respecte al total de l'any anterior que era de 293.354 persones. L'any 2005 el nombre de visitants va ser de 373.077, el pic més alt dels últims anys amb un increment de 27% respecte el 2002. El fet que durant l'any 2005 sigui l'any amb més visitant pot venir donat pel fet que la saga es trobava a la meitat de les pel·lícules i el fenomen Harry Potter estava més viu que mai.

L'any 2008 el nombre de persones va disminuir fins arribar a 262.370 persones. Aquest fet va lligat a la davallada que turistes que va sofrir tot el país durant l'any 2008 amb l'inici de la recessió econòmica que va afectar a tot Europa.

L'any 2010 les visites van tornar a augmentar fins arribar a les 320.171 persones i actualment (any 2017) han estat 355.847 persones.

5.3. Yorkshire & The Humber

L'estació de Hogsmeade és l'estació on arriben els alumnes després d'agafar el Hogwarts Express i des d'on es dirigeixen cap al castell. Correspon a l'estació del poble de Goathland, North Yorkshire. El fet que fos construïda el 1865 va ser ideal per la representació de la

Figura 47. Estació de tren de Goathland. Font: internet

pel·lícula. Gràcies a aquest fet, el nombre de tiquets del tren *North Yorkshire Moord Railway*, es va incrementar un 21% durant els caps de setmana de l'any 2003. Al poble de Goathland l'increment també el va notar, ja que el nombre de turistes el visitaven va augmentar un 15%, l'alcalde del poble, Peter Gay va dir al respecte:

"It's certainly brought people to this railway. They ask, 'Is this the train Harry Potter got?'"

("Sens dubte va portar a la gent a aquest recorregut. La gent pregunta: 'Aquest és el tren que agafava en Harry Potter?' ")

També, a comtat de Yorkshire hi ha la Malham Cove que és un dels molts escenaris que s'han utilitzat per rodar escenes en què els tres protagonistes escapen i s'amaguen de Lord Voldemort.

5.4. Nordest Anglaterra

En aquesta regió trobem dos punt claus d'escenaris més recordats en les pel·lícules, la Catedral de Durham i sobretot el Castell d'Alnwick un dels escenaris més beneficiats gràcies a la saga.

5.4.1. Comtat de Durham

El comtat de Durham és un dels llocs amb més activitat de filmació de la saga, a la seva catedral si ha rodat algunes escenes de passadissos de Hogwarts però l'escena més recordada és quan, durant la primera pel·lícula, els dos protagonistes, Harry i Ron, arriben tard a la classe de Transformació i de sobte el gat que està damunt de la taula es transforma amb la professora McGonagall. També a la catedral si van rodar diverses escenes de la segona segons pel·lícula concretament al claustre d'aquesta catedral. Destaca l'escena del moment en què al Ron li llencen un encanteri, vomita llimacs o diverses escenes del Harry amb la seva òliba.

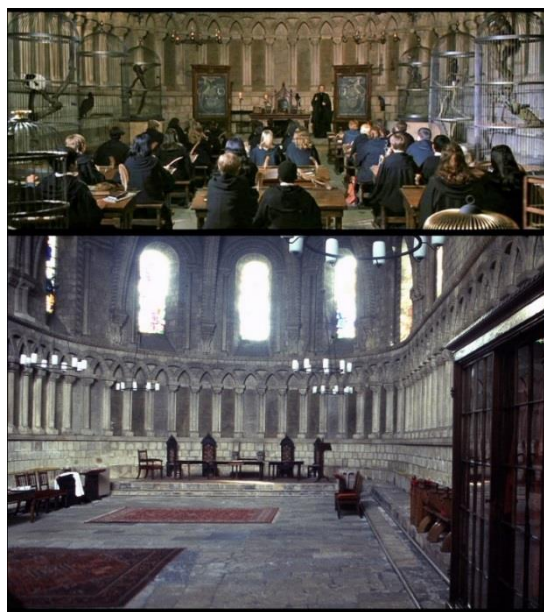

Figura 48. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Philosopher's Stone" i la sala de la Catedral de Durham. Font: internet

Si parlem en termes numèrics, segons la web [VisitBritain](http://VisitBritain.com) la catedral va rebre l'any 2003, 489.548 visitants; l'any 2005 ja va augmentar fins el 534.274 persones i l'any 2007 era de 567.896 persones, un augment del 34% respecte l'any 2001. L'any 2008 va disminuir però a partir de l'any 2010 i posteriors va tornar a augmentar, per exemple l'any 2012 el nombre de visitants era de 600.000 persones i l'any 2017 de 797.871 persones.

5.4.2. Comtat de Nortumberland

El Harry té una habilitat natural per al vol amb l'escombra i la primera classe de vol del seu aprenentatge va ser rodada al Castell de Alnwick al comtat de Nortumberland. El servei d'atenció al client del castell ha observat al llarg d'aquests anys, des de la sortida de la primera pel·lícula, l'impacte que aquestes han tingut en l'afluència de turistes els quals han augmentat de forma molt considerable. Des de l'abril a maig de l'any 2001 el castell va tenir una concurrència de 68.000 turistes, més que tot l'any 2000. L'any 2003 el número de visitant ja era quasi 200.000 persones i, a partir d'aquest any l'increment de turistes es va estabilitzar en 210.000 turistes l'any 2009. L'any 2011 l'increment ja era del 200% amb un impacte en l'economia local d'uns 9 milions de lliures; durant l'any 2014 el nombre de turistes va augmentar fins als 280.000 i 346.687 turistes l'any 2017, és a dir, que l'augment al llarg dels anys ha estat del 409%. Les nacionalitats dels turistes que més han augmentat són els japonesos, americans i holandesos i durant l'any 2013 la despesa dels visitants va ser de 9 milions de lliures a l'economia local. Cal dir però, que la majoria dels turistes estan interessats en els jardins del castell que és el lloc de rodatge de la famosa escena del primer vol amb escombra del protagonista. Stephen Manion, cap de l'oficina d'atenció al client del castell va dir:

“Much of the increase can be put down to the incredible success of The Alnwick Garden and the magic of the Harry Potter films”

(Gran part de l'augment es pot reduir a l'increïble èxit dels jardins d'Alnwick i la màgia de les pel·lícules de Harry Potter)

Figura 49. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Philosopher's Stone" al Castell d'Alnwick. Font : internet

5.5. Est Anglaterra

5.5.1. Hertfordshire

El comtat de Hertfordshire té dues petites escenes que es mostren durant l'inici de la tercera pel·lícula. La primera es mostra Harry enfadat amb la seva tieta i que utilitza la màgia de forma accidentada; a causa d'aquest fet ell escapa de la casa i se'l veu caminant un carrer. Aquest carrer que en la pel·lícula és *Privet Drive* és en realitat *Royce Grove* als afores de la ciutat de Watford. I a la segona escena és veu en Harry que, una vegada ha marxat de la casa dels seus tiets, arriba a un parc on veu un gos que l'està mirant fixament. És el seu padrí que és un animag⁹, Sirius Black, i també és el lloc on para i agafa per primera vegada el *Knight Bus*.

5.5.2. Suffolk

Suffolk és el lloc de naixement del protagonista i on van morir els seus pares. A prop de la ciutat de Cambridge es pot trobar el poble de Lavenham, al comtat de Suffolk. Aquest poble és considerat el poble medieval més ben conservat d'Anglaterra amb uns 340 edificis catalogats. Es va utilitzar per recrear el poble on el Harry va néixer i va viure els primers anys

Figura 50. Imatge de la casa de Vere House a Lavenham utilitzada per al rodatge de diverses escenes. Font: internet

de la seva vida, aquí va ser on van matar els seus pares, on ell va ser atacat i li va quedar la cicatriu en forma de llamp. La casa en realitat és un *cottage*¹⁰ del segle XIV que es diu *De Vere House* i són dos edificis. Cal remarcar que durant

⁹ Creat per l'escriptora J.K. Rowling, és una bruixa o mag amb la capacitat de transformar-se es una animal, conservant el pensament humà i la capacitat de raonar, tot i que no tenen la capacitat de la parla.

¹⁰ Habitatge o casa de camp en el medi rural anglès

l'any 2017 la casa va sortir a la venda amb un preu de sortida que rondava el milió de lliures.

5.6. Midlands de l'est

En aquest comtat trobem una de les cases isabelines més important del Regne Unit, *Hardwick Hall*, ubicada al comtat de Derbyshire. Va ser utilitzada com a escenari de la mansió de la família Malfoy, la seu central dels cavallers de la mort durant les dues últimes pel·lícules de la saga.

Aquesta casa també es va veure afectada per l'increment de turistes; segons la fundació Nacional Trust,

l'any 2012 el nombre de visites era de

224.294 persones, un augment del 27% respecte l'any 2010 que era de 163.000 persones. Durant els anys 2013 i 2014 els turistes van continuar augmentant però de forma més pausada amb 225.864 i 227.457 turistes respectivament.

Figura 51. Fotograma de la pel·lícula "Harry Potter and the Deathly Hallows - Part 1" a una sala de Hardwick Hall. Font: internet

5.7. Irlanda

Finalment, Irlanda i *The Cliffs of Moher*, l'únic lloc de rodatge que no es troba dintre del Regne Unit. Els penya-segats més coneguts del món també van entrar dintre de l'univers màgic i és el lloc, on en la sisena pel·lícula el Harry i el Dumbledore arriben i localitzen uns dels horcuxes, concretament el medalló de Salazar Slytherin.

6. Warner Bros. Studio Tour London – The Making of Harry Potter

L'any 2000 la companyia Heyday Films va adquirir els drets del rodatge de la sèrie de pel·lícules de Harry Potter en nom de Warner Bros. Al llarg dels darrers deu anys la companyia ha utilitzat els estudis de gravació de Leavesden per gravar una gran part de les seves escenes. Altres pel·lícules també han utilitzat parcialment aquestes instal·lacions.

S'han recreat alguns dels escenaris que hem analitzat anteriorment com és el cas de *The Great Hall* inspirat en la sala principal de la *Christ Church* d'Oxford o la recreació de tot el carrer de *Privet Drive*, el *Diagon Alley*. L'any 2010, amb l'última pel·lícula ja estrenada, la companyia Warner Bros va anunciar la seva intenció de comprar els estudis i a finals de 2010 es va confirmar aquesta compra. Es van invertir més de 100 milions de dòlars en renovar-lo i el van convertir en l'únic estudi de gravació permanent de Hollywood al Regne Unit. Aquesta remodelació va tardar poc menys de dos anys i es va tornar a obrir al públic a principis de l'any 2012. L'any 2014 van realitzar una nova expansió amb nous escenaris, espais de rodatge i ampliació d'oficines. Finalment, el gener de 2015 es va crear una nova Plataforma 9¾ en la qual els visitants podien pujar a la recreació a mida real del Hogwarts Express.

Figura 53. Imatge promocional de Warnes Bros Studio – The Making of Harry Potter. Font: Warner Bros

En el gràfic que mostrem a continuació es pot veure l'evolució dels resultats financers de l'estudi realitzat per la revista *Forbes*:

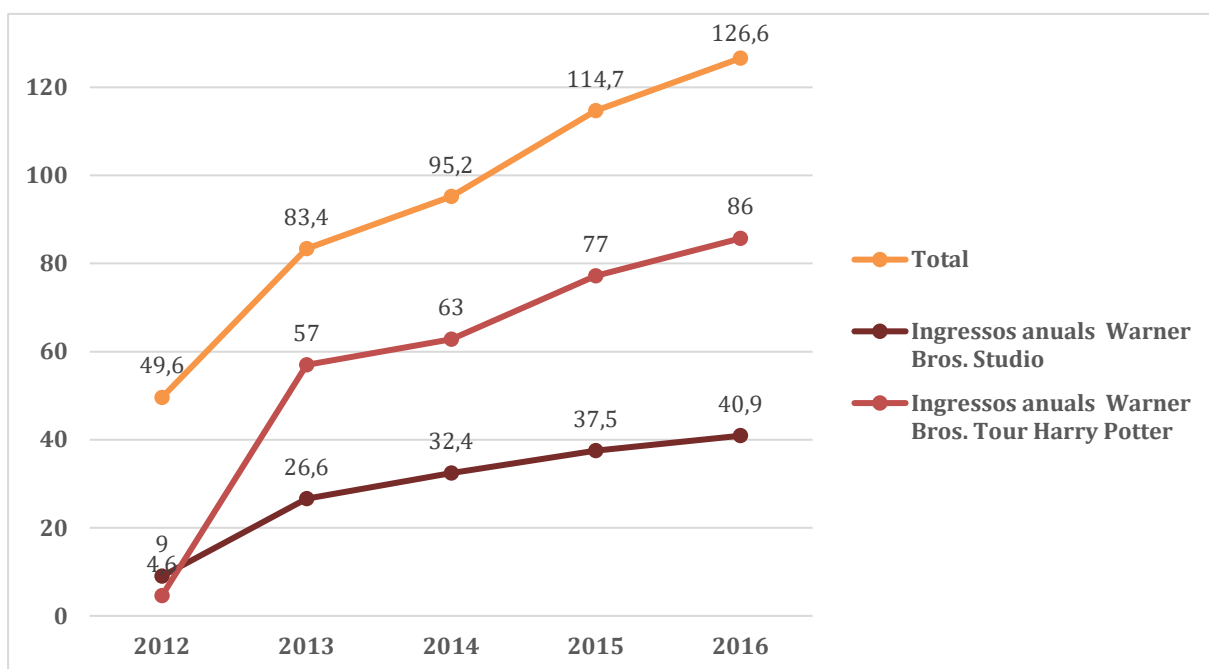

Figura 54. Evolució dels resultats financers dels estudis de la Warner a Londres. Font: Elaboració pròpia mitjançant dades de la revista *Forbes*.

Es pot observar que durant l'any 2016 el *tour* de Harry Potter als estudis va generar el 68% dels ingressos total de l'estudi i que, respecte a l'any 2012, aquests s'han triplicat fins a arribar els 126,6 milions de lliures.

L'any 2014 més de 300.000 persones van visitar l'*Studio Tour*, el doble dels que van entrar l'any 2012 quan es van obrir les portes per primera vegada després de la remodelació; amb uns ingressos bruts de 32 milions de lliures. Es a dir, van triplicar els seus ingressos durant aquest any respecte a l'anterior. Si parlem del *tour* de Harry Potter, es pot observar que durant l'any 2016 aquest va generar el 68% dels ingressos totals de l'estudi i que respecte a l'any 2012 aquests ingressos totals es van triplicar fins a arribar als 126,6 milions de lliures, és a dir, els ingressos de l'estudi van augmentar en un 155% en només 4 anys.

Segons un estudi realitzat per la London School o Economic, l'any 2013 aquests estudis de la Warner al Regne Unit contribueixen a augmentar l'economia del país, generant al voltant de 1.200 milions de lliures.

7. Itineraris turístics

ruta turística per Londres

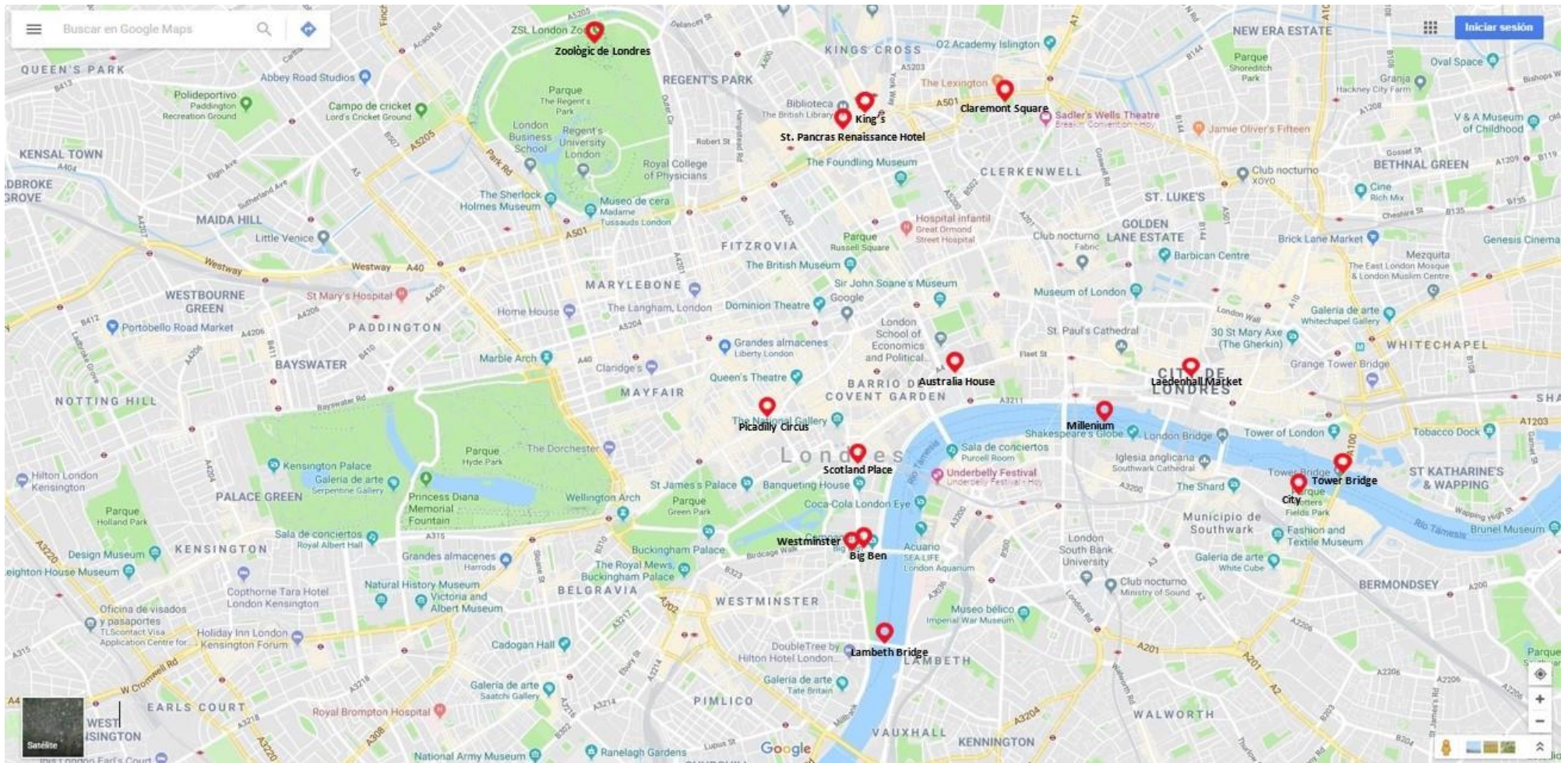

Figura 55. Font: internet amb elaboració pròpia

Londres és una de les ciutats amb més turistes a escala mundial, la seva oferta de recursos és infinita i per a tots els gustos; en aquesta ocasió ens centrarem única i exclusivament en els escenaris que la ciutat ha aportat per al rodatge de les diferents pel·lícules de la saga.

La ruta comença al districte de Camden, concretament al zoològic de la ciutat, hi podem trobar l'escenari d'una de les primeres escenes de la saga, la casa dels rèptils del recinte on el protagonista parla i, sense ser conscient, utilitza la màgia per alliberar una boa que habitava en aquell recinte. Aquest zoològic, és el segon més antic de món després del de Viena i l'aquari que, va ser, el primer l'aquari públic de món. També existeix la part dels felins, micos, goril·les, pingüins, tot tipus d'aus i insectes. A continuació es mostren horaris i preus de zoo. Per a més informació es pot consultar la següent pàgina web www.zsl.org.

Dates	Obertura	Ultima entrada	Tancament
19 febrer 2018 - 24 març 2018	10h	16:30h	17:30h
25 març 2018 - 2 setembre 2018 (excepte 16 Maig, el divendres de Juny i juliol el zoo tanca a les 17h.	10h	17h	18h
3 setembre 2018 - 19 octubre 2018	10h	16:30h	17:30h
20 octubre 2018 - 27 octubre 2018	10h	16h	17h
28 octubre 2018 - 15 febrer 2019	10h	15h	16h

	Online	A taquilla
Adults	£24.30	£29.75
Nens (3-15 anys)	£18.00	£22.00
Nens menys de 3 anys	GRATUÏT	GRATUÏT
Descomptes - 60+, estudiants, gent amb mobilitat reduïda	£21.90	£26.80
Oferta família	£75.80 (2 Adults + 2 Nens)	N/A

Seguim amb l'estació de *King's Cross* i l'hotel *St. Pancras Renaissance*. A l'estació es pot fer la típica foto amb el carro travessant l'andana 9 i $\frac{3}{4}$, això si, s'haurà de fer primer una bona estona de cua. Al costat podem trobar la botiga de Harry Potter on es pot trobar tot tipus de merchandising oficial de la saga. Un cop acabada la visita a l'estació es pot prendre un dels "elixirs" especial que prepara l'hotel en honor a la saga.

Continuem amb el districte de Tower Hamlets on trobem la plaça de *Claremont Square*, aquesta zona va ser utilitzada per recrear la casa del padrí del Harry.

Un cop visitat tot el que hi ha en aquesta zona s'ha d'agafar el metro per arribar fins a *Tower Bridge*, al districte de Southwark. Al pont es pot pujar fins a un mirador on s'hi fan exhibicions al llarg de l'any, podem veure horaris i preus. Per a més informació es pot consultar la següent pàgina web www.towerbridge.org.uk/.

Estiu - Horaris d'obertura: abril – setembre 10:00 – 17:30 (última admissió)

Hivern - Horaris d'obertura: octubre – març 09:30 – 17:00 (última admissió)

Tower Bridge Exhibition està tancat els dies 24 - 26 desembre i l'1 de gener.

Entrada a l'exposició:	£9,80
Estudiants i majors de 60 anys:	£6,80
Nens de 5 a 15 anys:	£4,20
Menors de 5 anys:	Gratuït

El City Hall o l'ajuntament de la ciutat es troba davant de *Tower Bridge*, aquest edifici de 45 plantes està dissenyat per l'arquitecte Norman Foster i la seva forma ovalada recorda molt a un edifici futurista. Una petita part de l'edifici està oberta entre setmana i, també, es pot pujar fins a la terrassa per gaudir de les vistes de la ciutat. L'entrada és gratuïta i l'horari és de dilluns a dijous de 8:30h a 18h i el divendres de 8:30h a 17:30h.

Seguint el riu Tàmesis trobem el pont del *Millenium*, un pont peatonal fàcilment identificable per la seva estructura d'acer i cables, obra de l'arquitecte Norman

Foster. Va ser construït l'any 1999 i va ser el segon pont de Londres que va unir les dues lleres del Tàmesis després del *Tower Bridge*, a l'alçada de Bankside amb la City de Londres. Aquest pont és un mirador excel·lent per la catedral de *St. Paul's*. A les pel·lícules es pot veure clarament en la dramàtica escena en la qual els cavallers de la mort el destrueixen.

Continuem amb la zona de la City molt a prop del pont del *Millenium* trobem el mercat de *Leadenhall*. Aquest mercat, d'estil victorià, data del segle XIV i és un dels més antics de Londres. Entre els anys 1990 i 1991 el mercat va ser reformat per tal d'accentuar el seu estil i detall. El mercat està obert entre setmana de 10h a 16h i principalment es venen productes frescos però també una gran varietat de botigues i de cafès. El mercat és conegut dintre de l'univers de Harry Potter per ser l'escenari d'entrada del *Diagon Alley*, el barri on els mags fan les seves compres. Per a més informació pot consultar la web www.leadenhallmarket.co.uk.

A continuació i entrant el districte de Westminster trobem la *Australia House* que és l'ambaixada d'aquest país a Londres. Les visites a l'interior d'aquest edifici estan prohibides i només es pot observar l'exterior. Inaugurat l'any 1918 aquesta localització es va fer servir com escenari del banc màgic de Gringotts.

Seguint pel mateix districte, trobem la famosa plaça de *Picadilly Circus*, on durant tot el dia les llums de les pantalles la il·luminen; també la font d'Eros és imprescindible per a qualsevol parella. A part de ser l'epicentre de la vida nocturna de Londres per la gran quantitat de restaurants, bars i teatres, una de les visites obligatòries en aquesta zona és el *Trocadero*, una gran sala de màquines recreatives.

Finalment, en aquest districte trobem l'entrada al Ministeri de Màgia, és a dir, *Scotland Yard*, que és el nom amb la que es coneix la seu del Servei de la Policia Metropolitana de Londres.

Esmentem que molt a prop d'aquesta zona, a l'altra banda del riu, trobem el *London Eye*, la famosa nòria emblemàtica de la ciutat i l'aquari de la ciutat. Per a més informació sobre el *London Eye* o l'aquari podeu mirar els següents enllaços: www.londoneye.com i www.visitsealife.com.

Finalitzem aquesta zona amb el Big Ben, el rellotge més famós del món i el palau de *Westminster*, lloc de reunió de les dues càmeres del Regne Unit, la dels Comuns i la dels Lords. A part de les càmeres, el palau disposa de biblioteca, bars i restaurants, sales de reunions... Una de les cerimònies més importants que se celebra cada any a la càmera és l'obertura del Parlament. A continuació pes pot veure els horaris i els preus del palau.

Visites guiades

Dissabtes: de 9:15 a 16:30 hores.

Agost:

Dilluns: de 13:15 a 5:30 a.m.

De dimarts a divendres: de 9:15 a 17:30 hores.

Setembre:

De dimarts a divendres: de 9:15 a 16:30 hores.

Sessions parlamentàries (d'octubre a juliol)

Dilluns i dimarts: de 14:30 a 22:30 hores.

Dimecres: de 11:30 a 19:30 hores.

Jueves: de 10:30 a 18:30 hores.

	Preu
Adults	£ 18 i £ 28 (varia si és amb guia o audioguía).
Estudiants	entre £ 15.50 i £ 20.

Per acabar la ruta, entre els districtes de la City i Lambeth, trobem el Lambeth Bridge on té lloc la famosa escena en la qual el *Knight Bus*, passa entre dos dels famosos autobusos vermells de la ciutat. Si es vol, molt a prop d'aquest pont es pot visitar el Museu de la Guerra, més informació aquí www.iwm.org.uk.

Per realitzar aquesta ruta es necessitarà agafar el metro. En la següent pàgina web es troben els preus i les línies de metro de la ciutat www.tfl.gov.uk.

La ruta per Londres de una durada d'entre 1 dia i 1 dia i mig, en funció de la durada de les visites al llocs

RUTA TURÍSTICA PARCS NATURALS

Figura 56. Font: internet amb elaboració pròpia

Molt dels escenaris de rodatge de les pel·lícules van escollir escenaris reals, bona part dels quals situats a l'aire lliure o parcs naturals. Aprofitant aquests espais, hem pogut crear una ruta turística.

Comença al sud d'Anglaterra, concretament a *Seven Sisters County Park*, al comtat de Sussex; els seus magnífics penya-segats van ser utilitzats a l'inici de la pel·lícula *Harry Potter and the Goblet of Fire*. A més de visitar el lloc de gravació, en aquest parc es pot gaudir de diferents activitats per a tota la família com l'observació de flora i fauna, rutes amb bicicleta, trekking, o activitats aquàtiques amb piragua o canoes. Les visites al parc són gratuïtes i els horaris d'obertura es poden consultar a la taula que presentem a continuació. Per a més informació es pot consultar la pàgina web www.sevensisters.org.uk.

Centre d'atenció al client	Horaris
Febrer	obert durant els dies de vacances escolars (inclosos el caps de setmana)
Març	Caps de setmana de 11h a 16h
Abril a Setembre	Cada dia de 10:30h a 16:30h
Octubre	Cada dia de 11h a 16h
Novembre	Caps de setmana de 11h a 16h
Desembre a Gener	Tancat

Continuem pujant cap al nord i, a prop de la ciutat de Londres, trobem quatre localitzacions per visitar. Aquestes són: *Virginia Water Lake*, *Black Park*, *Ashridge Wood* i *Burnham Beeches*.

Comencem a *Virginia Water Lake*, al comtat de Surrey. Aquest llac va ser utilitzat per reproduir el llac de Hogwarts. Apareix especialment en les pel·lícules *Harry Potter and the Prisoner of Azkaban* i a *Harry Potter and the Goblet of Fire*. L'escena més coneguda la trobem quan Harry vola per primera vegada amb l'hipogrif Buckbeak.

En aquest parc és podem realitzar activitats com passejos a cavall, patinatge o pesca. La visita és gratuïta i els horaris del pàrquing són de les 07:45h a les 19h. Per a més informació es pot consultar la pàgina web www.windsorgreatpark.co.uk.

El *Black Park*, al comtat de Buckinghamshire és el Bosc Prohibit a la saga. La majoria de les escenes que el representen estan rodades aquí. També, a uns 15 minuts en cotxe trobem el bosc de *Burnhama Beeches*, utilitzar sobretot en la pel·lícula *Harry Potter and the Deathly Hallows - Part 1*. En aquest bosc es poden realitzar diferents activitats com lloguers de canoes, rutes en bicicleta, pícnic i també es duen a terme curses d'orientació. El parc està obert cada dia de 8h a 20h i la informació dels preus es poden trobar a la següent taula. Per més informació es pot consultar la pàgina web www.buckscc.gov.uk.

Hores	1 març a 30 setembre	1 octubre a 28 febrer
0-2 hores	£3.70	£2.70
2-4 hores	£4.50	£3.50
+4 hores	£5.50	£4.50

Continuem amb el bosc d'Ashridge Wood; l'escena inicial de la quarta pel·lícula en què se celebra el mundial de Quidditch està rodada allí. El bosc és conegut per la seva gran varietat de flora i fauna, una de les plantes més característiques és la campaneta de color blau que floreix entre finals d'abril i principis de maig. Qui vulgui visitar aquesta zona haurà de pagar £3 l'adult i £1 el nen. Aquesta tarifa només s'aplica de les 10h a les 16h, Fora d'aquesta època i hores l'entrada és gratuïta. Per a més informació es pot visitar la següent pàgina web www.nationaltrust.org.uk/ashridge-estate.

La següent parada la trobem a Gal·les, al comtat de Pembrokeshire, contretament la platja de *Freshwater West*. En aquesta localització es va construir expressament per a la gravació de *Harry Potter and the Deathly Hallows - Part 1*, la cabanya del germà del Ron Weasley. Aquesta platja també és una de les millors de tot el Regne Unit per fer surf. Té pàrquing gratuït a la zona. Per a més informació es pot consultar la pàgina web www.visitpembrokeshire.com.

Més al nord del país trobem, al comtat de Yorkshire del Nord, *Malham Cove*, un extens camp rocós que antigament estava cobert per un riu. Aquesta paret rocosa té una altura d'uns 80 metres.

En aquesta localització es pot veure com el Harry i l'Hermione s'amaguen de Lord Voldemort. És un lloc ideal per observar falcons i mussols. Per a més informació es pot consultar la pàgina web www.malhamdale.com.

Arribem a les terres escoceses i aquí podem trobar alguns dels paisatges més bells de tot el Regne Unit que les pel·lícules de la saga han sabut aprofitar a la perfecció.

Primerament trobem el parc de *Glencoe*, a les Highlands. Conegut també amb el nom de la "Vall de les llàgrimes", aquesta localització és la utilitzada per recrear els afores de Hogwarts i especialment per recrear la zona de la cabanya del Hagrid. En aquest parc es poden realitzar també altres activitats com esports aquàtics, escalada, pesca i durant l'hivern esports de muntanya, ja que es aquí on es troba el pic més alt d'Escòcia, el *Glen Nevis*. El parc també ofereix un centre d'interpretació per entendre la riquesa d'aquesta vall. Els horaris d'obertura i preus es poden observar en les taules que es troben a continuació. Per a més informació es pot consultar la pàgina web www.nts.org.uk.

Hores	Visitor Centre
3 gener al 28 febrer	10:00 - 16:00
1 març al 31 octubre	9:30 - 17:30
1 novembre al 17 desembre	10:00 - 16:0
18 desembre al 26 desembre	Tancat
27 desembre al 31 desembre	10:00 - 16:00

	Preus
Adult	£6.50
Família	£16.50
Família 1 adult	£11.50
Descomptes	£5.00

Seguim per Escòcia fins a arribar als famosos llacs escocesos de les Highlands que han servit com a escenari per rodar el mític llac de Hogwarts: el Llac Negre. El *Loch Shiel* és el que més escenes ha aportat però també el *Loch Eilt* i el *Loch Arkaig*. Aquest llac són de lliure accés i només destacarem que a l'extrem nord el *Loch Shiel*, el troba el Viaducte de *Glenfinnan*, també utilitzat en les pel·lícules.

RUTA TURÍSTICA EDIFICIS HISTÒRICS

Figura 57. Font: internet amb elaboració pròpia

Aquesta ruta comença a la ciutat de Londres on ja s'ha explicat quin és l'itinerari que podem realitzar a la ciutat. La següent ciutat a visitar és Oxford, i especialment la seva universitat que ha estat utilitzada per recrear una multitud d'escenes que representen Hogwarts.

La pàgina web www.experienceoxfordshire.org ofereix la possibilitat de realitzar el tour a peu de Harry Potter on és visiten la, *Bodleian Library*, la *New College* i la *Christ Church* amb diferents sales cada una. La ruta es fa cada divendres i dissabte a les 13:45h i té una duració d'unes 2h. A continuació es mostren els preus del tour:

	Preu
Adult	£21.00
Nens	£17.00
Jubilat / Estudiant	£20.00
Nens -5	GRATUÏT

A Oxford també trobem el Palau de Blenheim, actual residència dels ducs de Marlboroughes construït l'any 1720. Aquest palau d'estil barroc és el lloc de naixement de l'exprimer ministre Winston Churchill i s'ha utilitzat, en flashbacks, per representar també a Hogwarts. A continuació es mostren els horaris i preu d'entrada d'aquest palau. El dia de Nadal està tancat i per a més informació sobre el palau es pot visitar la següent pàgina web www.blenheimpalace.com.

	Preu
Adult	£26.00
Nens	£14.40
Jubilat / Estudiant	£23.00
Familiar (2ad + 2n)	£62.50

La ruta continua al comtat de Wiltshire i, més concretament a l'abadia de Lacock. Fundada l'any 1229 per la comtessa de Salisbury, va ser habitada per monges fins que l'any 1539 quan es va vendre a William Sharington i va ser reconstruït per ser utilitzada com a casa particular.

Aquesta abadia va pertànyer a aquesta família fins el 1944 quan va ser donada a la fundació Nacional Trust que és qui la gestiona actualment. Aquesta abadia,

utilitzada, sobretot, com a font d'inspiració de l'aula de pocions actualment pot ser visitada juntament amb el museu Fox Talbot. L'horari d'entrada de l'abadia és de 11h a 17h, per a més informació es pot visitar la següent pàgina web www.nationaltrust.org.uk/lacock-abbey-fox-talbot-museum-and-village. A continuació es detallen els preus d'entrada:

	Preu
Adult	£13.40
Nens	£6.70
família (2ad + 2n)	£33.50

Molt a prop del poble de Lacock trobem Gloucester, al comtat de Gloucestershire. La seva catedral també ha aportat el seu gra de sorra per recrear els passadissos i sales de la gran escola de màgia.

La construcció de la catedral va durar uns 400 anys (1089-1499); té una barreja d'estils però sobretot destaca el romànic i el gòtic. Va ser construïda per ser abadia però finalment, per ordre d'Enric VIII, va acabar sent catedral.

Està oberta tot l'any i l'horari de visita és de 7:30h a 18h amb algunes excepcions. Es pot consultar la pàgina web oficial per saber quin és el millor moment per visitar-la www.gloucester cathedral.org.uk. L'entrada és gratuïta.

D'aquí pujaríem fins al comtat de Suffolk, al poble de Lavenham, considerat un dels pobles medievals més ben conservat d'Anglaterra i, durant el segle XV es considerava una de les vint ciutats més riques del país. A part de les seves cases també es pot visitar l'església, que data del segle XV. Els carrers del poble i, sobretot el cottage, *De Vere House* va ser utilitzar per recrear l'escenari on Harry va viure els seus primers anys amb els seus pares.

Pujant cap al nord del país, al comtat de les Terres Mitges Orientals, trobem *Hardwick Hall*, una magnífica casa senyorial d'estil isabelí que va ser utilitzada per recrear la mansió de la família Malfoy. Aquesta casa és una mostra de la riquesa i poder de la senyora Bess de Hardwick que, durant el segle XVI, era la dona més rica d'Anglaterra després de la Reina Isabel I. A part de la casa, també és podem visitar

els magnífics jardins o el parc que hi ha adjacent a l'edifici i gaudir de la fauna i flora en família. A continuació us informem dels horaris i preus de visita a la casa i, per a més informació es pot visitar la següent pàgina web www.nationaltrust.org.uk/hardwick-hall.

	Horaris
Hardwick Hall (dilluns i dimarts tancat)	11h – 17h
Jardins	10h – 18h
Parc	09h – 18h

	Preus
Adult	£13.95
Nens	£7.00
Família (2ad+2n)	£34.90

Seguim pel comtat de Yorkshire & Humber, a North Yorkshire, per descobrir la curiosa estació de tren del poble de Goathland. Des d'aquesta particular estació surt el tren *North Yorkshire Moors Railway*, inaugurat l'any 1836. Actualment aquest tren de vapor es conserva com a una important atracció turística de la zona. Per saber més sobre aquest línia, els horaris i preus es pot consultar la següent pàgina web www.nymr.co.uk.

Continuem per la catedral de Durham, al Nord-est d'Anglaterra. Aquesta catedral, igual que molts altres edificis històrics, ha servit com a escenaris per moltes de les escenes de passadissos i sales de Hogwarts. Aquesta catedral, declarada Patrimoni de la Humanitat per la Unesco l'any 1986, es va construir durant el segle XII i és una mostra clara de l'arquitectura normanda.

La catedral està oberta de dilluns a dissabte, de 10h a 18h, i els diumenges, de 12,30h a 17h i l'entrada és gratuïta. A part de la catedral en si també es pot veure el museu o sala del tresor. L'hora d'entrada és la mateixa que la catedral i els preus són £7.50 l'entrada general i £2.50 la reduïda a nens de 5 a 18 anys.

Al mateix comtat trobem el Castell d'Alnwick o el castell de les primeres classes de vol del Harry. Fou construït l'any 1096 per defensar la frontera entre Escòcia i Anglaterra i ha estat reformat diverses vegades, actualment podríem dir que és d'estil gòtic. A part del castell, també es poden visitar els jardins adjacents a aquest que daten de l'any 1750.

A continuació es detallen els horaris d'entrada i el preu de l'entrada. Cal dir que el castell només està obert del 29 de març al 28 d'octubre. Per més informació sobre el castell podeu mirar la següent pàgina web www.alnwickcastle.com.

	Horaris
Castells, jardins i museu (última entrada 3.45pm)	10h- 17.30h
Estables Fryery	10h – 17h
Museu de rifles	10h – 17h
Pati d'artesans (última entrada 4.30pm)	10h – 17h

	Preus Online	Preus taquilla
Adults	£25.26	£28.00
Jubilats	£21.65	£24.00
Nens	£11.00	£12.20
Nens -4	Gratuït	Gratuït
Família (2ad + 4n)	£63.16	£70.00

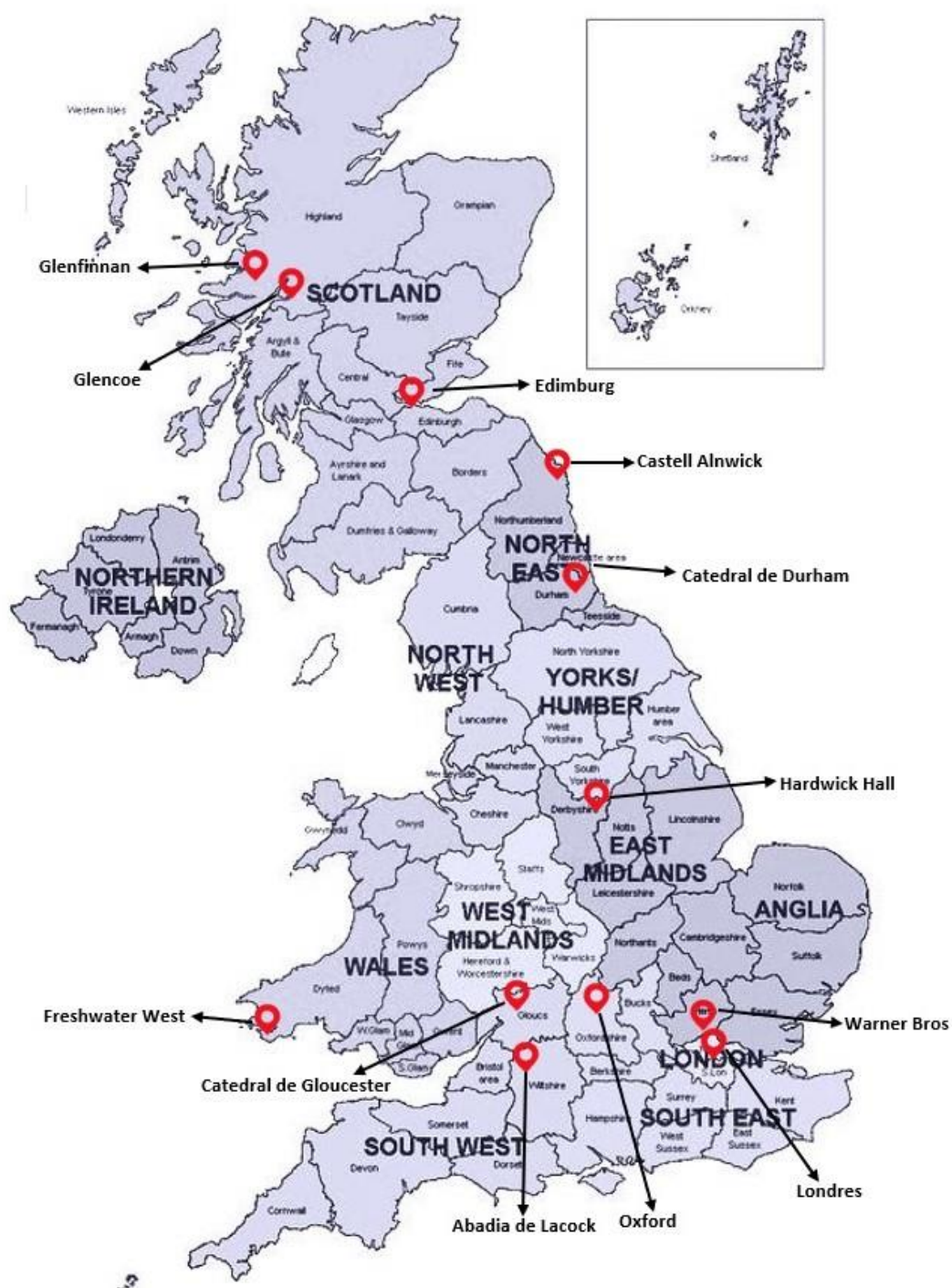
I per acabar aquesta ruta ens anem a Escòcia, més concretament a la ciutat d'Edimburg font d'inspiració a l'autora per escriure la novel·la. Es pot passejar per la *Royal Mile* i arribar al carrer *Victoria Street*, conèixer el cementiri de *Greyfriars* i l'escola *George Heriot's School*, adjacent al cementiri, que va servir de model per descriure Hogwarts i, fins-i-tot, anar a prendre un cafè al *The Elephant House*, lloc on J.K Rowling va escriure les seves novel·les. Finalment, no es pot marxar de la ciutat sense visitar el seu emblemàtic castell.

A continuació es pot veure els horaris i preus del castell i, per a més informació sobre la ciutat es pot visitar la següent pàgina web www.edinburgh.org/.

	Entrada	Tancament	Ultima entrada
Estiu (26 Mar -30 Sept)	9:30h	18h	17h
Hivern (1 Oct - 31 Mar)	9:30h	17h	16h

	Preus online	Preus taquilla
Adults	£17.00	£18.50
Jubilats	£13.60	£15.00
Nens	£10.20	£11.50
Nens -5	Gratuït	Gratuït

RUTA TURÍSTICA GENERAL

Els llocs que es mostren a la ruta general estan explicats detalladament amb anterioritat. Figura 57. Font: internet amb elaboració pròpia

8. Conclusions

Un cop realitzat el treball i analitzant totes les dades obtingudes, es conclou que el turisme cinematogràfic té un gran potencial i influència en el sector. Especialment en les darreres dècades on pel·lícules i sagues com la de Star Wars, el Senyor dels Anells i, mes recentment, la sèrie televisiva Joc de Trons han intensificat enormement una tendència que feia temps que s'intuïa i existia de rudimentària.

Existeixen precedents força interessants, per exemple, la pel·lícula *Roman Holiday* i el gran impacte que va tenir en la ciutat de Roma o la saga James Bond amb els seus múltiples escenaris però especialment recordada per les seves vistes de Mònaco, entre altres.

Però aquests antecedents no tenen res a veure amb l'organització actual d'aquest tipus de turisme, moltes empreses han creat paquets específics per aquest motiu, consorcis turístics, ajuntaments i altres tipus d'organismes pugnen per atreure aquestes grans produccions cap els seus països o municipis per poder explotar la seva rendibilitat i crear beneficis mutus entre la producció i les entitats encarregades de la promoció turística. Aquests organismes s'anomenen *film comissions*.

Està constatat que, partint de la visió pública d'una pel·lícula o sèrie, els escenaris claus on es desenvolupa comencen a despertar la curiositat de l'espectador addicte. Es genera la necessitat de trepitjar els llocs físics on els seus herois han desenvolupat la trama i les diferents escenes de l'argument i ja tenim creada la motivació per viatjar.

Parlant específicament de l'impacte de la saga Harry Potter al Regne Unit, s'ha pogut comprovar que, en tots els escenaris de rodatge van incrementar el nombre de visitants, com a mínim, un 50% i en algunes localitzacions va arribar fins a un 200% o 400%. A causa d'aquest efecte, l'oficina de turisme VisitBritain, van crear diverses campanyes publicitàries per convidar als turistes a conèixer la màgia d'aquest personatge al país.

En el treball s'han analitzat els diferents llocs de rodatge, destacar de les tres ciutats principals on s'han ubicat els rodatges. La ciutat de Londres, escenari de nombroses escenes i que la saga d'aquest jove mag que ha aportat uns ingressos de 4.000 milions de lliures a la ciutat. També la ciutat d'Oxford, que és la que més escenaris han aportat durant les vuit pel·lícules de la saga i que ha experimentat un augment de visitants del 44% i, finalment, la ciutat d'Edimburg, continu referent per part de J.K. Rowling per crear els seus personatges i la línia argumentaria de les aventures del mag.

Altres localitzacions específiques també han tingut la seva importància, com el castell d'Alnwick al nord d'Anglaterra amb un impacte, pel que fa a nombre de visitants, que va augmentar al llarg dels anys en un 400%, entre d'altres localitzacions com la catedral de Gloucester.

Gràcies a l'èxit de les pel·lícules i al rendiment econòmic que anaven produint en el sector, la Warner va voler entrar també en el negoci turístic que la saga generava. Va obrir, l'any 2012 el parc temàtic *Warner Bros. Studio Tour London – The Making of Harry Potter* on es poden veure multitud d'escenaris recreats per a l'ocasió i també hi ha una gran quantitat d'activitats i atraccions per a tota la família. L'èxit d'aquest estudi ha estat total, amb un increment en visites del 144% en els últims quatre anys.

En el treball s'han proposat diverses rutes turístiques de l'univers de Harry Potter, concretament ofereix quatre rutes diferents: la de la ciutat de Londres, la ruta de parcs i espais naturals, la ruta d'edificis històrics i una ruta general que agrupa el que és el millor i el més important de cada ruta.

Finalitzem el nostre estudi certificant que l'impacte d'aquesta saga en el turisme del Regne Unit ha estat tant prominent que ha traspasat els patrons purament econòmics per introduir-se en la realitat social i cultural del país. L'any 2002 el Oxford English Dictionary va incloure la paraula "*muggle*" al seu diccionari i la va definir com: una persona que no té una habilitat o habilitats particulars, o que es considera inferior d'alguna manera. L'any 2005 a Middlebury College, els estudiants Alex Benepe i Xander Manshel van decidir fer realitat l'esport del Quidditch amb la disputa d'un primer partit d'aquest nou esport entre companys. L'any 2007 es va dur

a terme el primer partit entre escoles i l'any 2010 es va jugar la primera Copa Mundial de Quidditch als afores de Middlebury amb la participació de 46 equips. Actualment existeixen equips de Quidditch a més de 26 països del món

Finalment, l'any 2010 la fundació Harry Potter Alliance va contribuir amb les víctimes del terratrèmol d'Haití enviant més de 123.000 dòlars per socorre'ls.

A partir d'una idea es va crear una història. La història es va escriure en uns llibres. Els llibres van cridar l'atenció d'uns productors de cine i es van plasmar en unes pel·lícules. Les pel·lícules van agradar i seduir a un públic desitjos de viure en un món de fantasia i màgia. Aquest públic va buscar els llocs on es movien els personatges com una forma de reviure les situacions i els arguments dels seus herois. Aquests llocs visitats van començar a generar ingressos i rendiments. Aquests guanys comencen a ser canalitzats i explotats per empreses amb uns productes específics de qualitat per tal de sustentar en el temps la rendibilitat del concepte. Aquests paquets turístics van penetrant en la consciència col·lectiva de la societat que l'envolta la qual els assumeix, els integra i els fa evolucionar en el temps per tal de no perdre validesa.

9. Bibliografia

9.1. General

- www.bothwellschoolofwitchcraft.com
- <https://www.kingscross.co.uk/harry-potters-platform-9-34>
- <http://www.towerbridge.org.uk/>
- <https://www.westminster-abbey.org/>
- <https://www.ox.ac.uk>
- <https://www.chch.ox.ac.uk/>
- <https://www.bodleian.ox.ac.uk/>
- <https://www.nationaltrust.org.uk/lacock-abbey-fox-talbot-museum-and-village>
- <https://www.leadenhallmarket.co.uk/>
- <https://www.harrowschool.org.uk/>
- <https://www.durhamcathedral.co.uk/>
- <https://www.alnwickcastle.com/>
- <http://www.stpancraslondon.com/en/restaurants-and-bars/pick-your-poison/>
- <http://www.gloucestercathedral.org.uk/>
- <http://www.sevensisters.org.uk/>
- <http://www.glencoescotland.com/>
- <https://www.blenheimpalace.com/>
- <https://www.nationaltrust.org.uk/hardwick-hall>
- <https://www.experienceoxfordshire.org>
- www.windsorgreatpark.co.uk
- www.buckscc.gov.uk
- www.nationaltrust.org.uk/ashridge-estate
- www.visitpembrokeshire.com
- www.malhamdale.com
- www.nts.org.uk
- www.nymr.co.uk

- www.edinburgh.org/.
- www.zsl.org.
- www.tfl.gov.uk.

9.2. Específica

- Blaha, B. (2012): "Students' Travel Behaviour and Film Induced Tourism: Do film sets and movie locations attract young travellers?". 17-18; 41-44. Modul Vienna University.
- Blake, A. . (2005). "La irresistible ascensión de Harry Potter." Madrid: EDAF.
- Cambridge, E. (13 Desembre 2016): "Magic effect of Harry Potter sees neighbouring 'Privet Drive' home in Bracknell sell for £650,000 – nearly £200,000 over the asking price." *The Sun*. Recuperat de: <https://www.thesun.co.uk/news/2388242/harry-potters-iconic-privet-house-home-in-bracknell-sells-for-650000-nearly-200000-over-the-asking-price/>
- Cateridge, J. (2015): "Deep Mapping and Screen Tourism: The Oxford of Harry Potter and Inspector Morse". *Humanities* 4(3), 320-333
- Daniel, B. (25 Juny 2013): "Alnwick Castle continues to attract visitors." *The Journal*. Recuperat de: <http://www.thejournal.co.uk/news/north-east-news/alnwick-castle-continues-attract-visitors-4469830>
- García, C. Y. (18 Desembre 2012). "Turismo Cinematográfico". *Prezi*, Recuperat de: <http://prezi.com/cxhwxqzv8lzt/turismo-cinematografico/>
- González Conde, A; Araújo Vila, N; Rodríguez Campo, L. (2015): Turismo cinematográfico: "La conquista online de nuevos mercados". *Revista de Ocio y Turismo*, 9, 17-34.
- Ho, V. (16 Agosto 2009): "Harry Potter Now UK's Top Tourist Attraction." *Huffington Post*. Recuperat de: https://www.huffingtonpost.com/2009/07/16/harry-potter-now-uks-top_n_236201.html
- Hudson S. y Ritchie, J.R.B. (2006): "Promoting destination via film tourism: An empirical identification of supporting marketing initiatives." *Journal of Travel Research*, 44, 387-396.

- Jewelly, B; McKinnon, S. (2008): "Movie Tourism - A New Form of Cultural Landscape?". *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 24:2-3, 153-162.
- Lee, C. (2012). "'Have Magic, Will Travel': Tourism and Harry Potter's United (Magical) Kingdom." *Tourist Studies*, 12, 52-69.
- Martín Lara, R. (2013): "El fenómeno del turismo cinematográfico." Universitat de Málaga
- Masters, T. (26 June 2017): "Harry Potter: How the boy wizard enchanted the world." *BBC*. Recuperat de: <http://www.bbc.com/news/entertainment-arts-40340400>
- McKenzie, C. (21 Setembre 2013): "UK tourism figures jump as worldwide success of Downton Abbey and Harry Potter weave their magic with visitors." *Daily Mail*. Recuperat de: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2427855/Tourism-figures-jump-Downton-Abbey-Harry-Potter-weave-magic-visitors.html#ixzz5GEWK159K>
- Nemolato, L. (01/12/17): "El Londres mágico de Harry Potter: Los escenarios real." Recuperat de: <https://www.esquire.com/es/viajes/a14009347/harry-potter-londres-escenarios-reales-recorrido/>
- Osácar Marzal, E. (2009): "Del turismo y el cine al turismo cinematográfico. Monografías", HER&MUS, 18-25.
- Padilla, B. (23 marzo 2016): "Descubre dónde se grabó Harry Potter en Reino Unido." Recuperat de: <https://bristolenos.com/2016/03/23/descubre-donde-se-grabo-harry-potter-en-reino-unido/>
- Perryman, F. (26 Juny 2017): "Harry Potter fans go free at London Zoo but only if you have the same magical surname." *Get Surrey*. Recuperat de: <https://www.getsurrey.co.uk/whats-on/whats-on-news/harry-potter-fans-go-free-13231942>
- Prensa. (11 Juny 2003): "Record visitors bring parking problems." *Northumberland Gazette*. Recuperat de: <https://www.northumberlandgazette.co.uk/news/record-visitors-bring-parking-problems-1-1479943>
- Prensa. (21 abril 2005): "Gloucestershire: Harry Potter's country." *BBC*. Recuperat de :

http://www.bbc.co.uk/gloucestershire/content/articles/2005/04/21/harry_potters_county_feature.shtml

Prensa. (24 Juny 2005): "Harry Potter and the tourism bonanza." *The Scotsman*.

Recuperat de: <https://www.scotsman.com/lifestyle/harry-potter-and-the-tourism-bonanza-1-465517>

Prensa. (30 Abril 2009): "Harry Potter movie magic conjures up cottage on Welsh beach." *Wales Online*. Recuperat de:

<https://www.walesonline.co.uk/news/wales-news/harry-potter-movie-magic-conjures-2114956>

Prensa. (18 Juliol 2011): "Harry Potter and the Welsh beach: Final film puts Pembrokeshire on the map." *Daily Mail*. Recuperat de:

<http://www.dailymail.co.uk/travel/article-2015977/Harry-Potter-The-Deathly-Hallows-boosts-tourism-Wales.html>

Prensa. (20 Març 2012): "Harry Potter fans boost Oxford Christ Church Cathedral." *BBC*. Recuperat de: <http://www.bbc.com/news/uk-england-oxfordshire-17434129>

Prensa. (20 Setembre 2016): "It's estimated that the Harry Potter franchise is worth around 4 bilions pounds to London." *BBC*. Recuperat de:

<http://www.bbc.com/news/av/uk-england-london-37501694/harry-potter-s-magical-effect-worth-4bn-to-london>

Prensa. (25 Gener 2017): "Harry Potter inspired "wizarding school" to open in Herstmonceux Castle." *Sussex Express*. Recuperat de:

<https://www.sussexexpress.co.uk/news/harry-potter-inspired-wizarding-school-at-herstmonceux-castle-1-8027228>

Prensa. (14 Agost 2017): "Harry Potter's birthplace in Lavenham listed for sale for almost £1m." *BBC*. Recuperat de: <http://www.bbc.com/news/uk-england-suffolk-40923579>

Prensa. (18 Gener 2018): "Harry Potter fans can make potions at new edinburgh cocktail bar." *iNews*. Recuperat de:

<https://www.google.es/search?q=Harry+Potter+fans+can+make+potions+at+n+ew+edinburgh+cocktail+bar&oq=Harry+Potter+fans+can+make+potions+at+n+ew+edinburgh+cocktail+bar>

[w+edinburgh+coctail+bar&aqs=chrome..69i57.22759j0j8&sourceid=chrome&ie=UTF-8](http://www.edinburgh.co.uk/news/edinburgh+coctail+bar&aqs=chrome..69i57.22759j0j8&sourceid=chrome&ie=UTF-8)

Reid, G. (4 Juliol 2010): "1 in 5 visit for our movie set!." *The Sun*. Recuperat de: <https://www.thesun.co.uk/sol/homepage/news/scottishnews/3040674/1-in-5-tourists-visit-Scotland-to-see-movie-locations.html>

Riley, R. W. , Baker, D. and Van Doren, C. S. (October de 1998): "Movie Induced Tourism". *Annals of Tourism Research*, 25(4).

Roesch, S. (2010). "The experience of film locations tourists." Bristol: Channel View Publications.

Ross, S. (7 Febrer 2018): "Harry Potter and Outlander drive visitor surge at Glenfinnan." *The Scotsman*. Recuperat de: <https://www.scotsman.com/lifestyle/culture/film/harry-potter-and-outlander-drive-visitor-surge-at-glenfinnan-1-4684680>

Rushton, K. (25 Abril 2013): "Warner Bros contributes £1bn a year to UK economy." *Telegraph*. Recuperat de: <https://www.telegraph.co.uk/finance/newsbysector/mediatechnologyandtelecoms/10019472/Warner-Bros-contributes-1bn-a-year-to-UK-economy.html>

Saile, B. (30 Juny 2017): "Harry Potter, 20 años mágicos." *El País*. Recuperat de: https://elviajero.elpais.com/elviajero/2017/06/29/actualidad/1498725746_072997.html

Smith, A. (15 Febrer 2018): "Harry Potter and Outlander fans are beating a path to these Scottish landmarks." *Lonely Planet*. Recuperat de: <https://www.lonelyplanet.com/news/2018/02/15/scotlands-glenfinnan-monument-and-viaduct/>

Sylt, C. (2017). "Harry Potter Tour Conjures up \$435 millions of revenue for time Warner." *Forbes*. Recuperat de: <https://www.forbes.com/sites/csylt/2017/12/06/harry-potter-tour-conjures-up-435-million-of-revenue-for-time-warner/#2d5eddf169c1>

Topham, G. (24 Abril 2003): "Harry Potter is wizard for tourism." *The Guardian*. Recuperat de: <https://www.theguardian.com/media/2003/apr/24/pressandpublishing.theharrypotterfilms>

